

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VI. évfolyam 10. szám * Társadalmi, kulturális és hagyományörző folyóirat * 1999. október

1956. október 23. Gyászos jubileum

A szemtanú megjegyzései

haza!" A tömeg azonnal átvette és a Bem-szobornál már ezrek skandáltak. A bicskák is előkerültek, hogy a kommunista címert kivágják a magyar zászlóból. Egyetértek Szilágyi Ferenc professzor úrral, aki ezt a momentumot tekintette a forradalom kiindulási pontjának.

S ez már forradalom volt, közjogi értelemben is, mert az elnyomás jelvényeit és az elnyomást okozók eltávolítását követelték. Hullottak az ötágú csillagok, dőlt a Sztálin-szobor! Azután jöttek az oroszok, hívták, vagy sem, nem tudom, de jöttek. Ezzel vette kezdetét a szabadságharc. Budapest szívében barikádok emelkedtek. Eldördültek a fegyverek. És elkövetkezett november 4-ike.

A szovjetek által nyakunkra ültetett kormány ellenforradalomnak nevezte a nemzet szabadságharcát. De mi is az ellenforradalom? „Forradalmi úton létrehozott politikai vagy társadalmi rendszer megdöntésére irányuló hatalmi törekvés.” Magyarul: forradalommal megszerzett hatalom forradalmi úton való megdöntése. Márpedig 1948-ban a kommunisták választási csalással váltak a hatalom uraivá, ez pedig nem forradalom!

Befejezésül: Magyarországon a kommunizmus soha nem vert volna gyökeret a szovjet szuronyok nélkül. Nemzetárulást követtek el 48-ban és 56-ban is azok, akik kiszolgáltatták az országot az idegen hatalomnak, s ezt magukról lemosni sohasem tudják.

1956. évfordulóján ezt soha ne feledjék! Nem feledhetjük!

VASZKÓ ANDRÁS

Forradalom, ellenforradalom, felkelés, szabadságharc, avagy egy sajnálatos esemény?

Sokszor hallottuk ezek a szavakat, attól függően, hogy milyen politikai beállítottságú volt éppen a nyilatkozó. Persze, voltak még közjogilag körül nem határolható megjegyzések, mint fasiszta csöcselék lázadása, horthisták és nyugatosok támadása a munkáshatalom ellen.

Akik október 23-ikát a szemináriumi brosúrákból, vagy éppen a meghamisított történelem-könyvekből ismerhették meg, hitelt adhattak egyik vagy másik értelmezésnek, mert nem ismerték, nem ismerhették meg a valóságot.

Az események sodrát talán csak úgy tudnám érzékeltetni, ha egy hegyi patakhoz hasonlítom, amely kibugyanva a cákon...

földből, megbújva az avar alatt, felszínre tör és rohan a völgy felé, találkozási pontok források vizével patakká duzzad, s már

rohanva keresi a folyót, ahová be tud csatlakozni, s így folyóvá erősödve megindul a félelmetes tenger felé.

Október 23-án, reggel többszöri betiltás majd engedélyezés után az egyetemi ifjúság, a fiatal munkásoktól támogatva megindult, hogy nagyobb szabadságot és több jogot követeljen az elnyomó hatalomtól. Minden irányból a Duna felé menetelt a daloló és vidám tömeg, felhőtlenül és bizakodva. Az egyik csoport Kossuth-nótákat dalolt, mások hívogatták a járdán integetőket, hogy „aki magyar közénk áll”.

Magam is a járdáról léptem közéjük, haladtunk a Bem tér felé. Egyre merészebb és célratörőbb volt a követelés, de arra akkor még senki sem gondolt, hogy még ezen a napon vér fog hullani az utcán.

A menet skandalta, hogy „minden nemzet katonája menjen saját hazájába!” Majd valaki elkiáltotta: „Ruszkik

Önök joga van tudni...

hogy miről döntött a képviselőtestület szeptember 23.-diki ülésén.

A közel egy éve működő testület talán ezen az ülésen hozta az eddigi legfontosabb döntését. Jelen volt mind a 19 képviselő. A polgármester beszámolóját 42 napirendi pont követte.

A legfontosabb döntés, és egyben rendkívül felelősségteljes, az „**IPARI PARK**” cím pályázat benyújtására vonatkozott. Divatos fogalom, de mit is takar? A jövő területgazdálkodása, az önkormányzatoknak nagy lehetősége, hogy ezáltal javítsanak a helyi munkaellátottságon, hogy megállítsák a vidéken az elnéptelenedési folyamatot, hogy vonzzák a befektetőket. Az országban 75-en már elnyerték ezt a címet, ebből 51 már elkezdte a „betelepítést”, és 20 már szolgáltatást is nyújt. A szolgáltatás az, ami az ipartelep fölé emeli az ipari parkot. Ha a városunk pályázata nyer, akkor van reményünk arra, hogy az elkövetkező években a város népesség megtartó ereje nő, és nem vándorol el a lakosság, visszajönnek a tanult emberek, hiszen lesz munkalehetőség. De ehhez nagyon sok feladat előtt állunk. A pályázat a GYOMASZOLG Kft színeiben kerül beadásra, ennek elsősorban gazdaságossági okai vannak. Az „Ipari Park” cím elnyerése esetén az azt igénybevevők jelentős helyi adó (iparüzési, építményadó) kedvezményben is részesülhetnek, erről is megszületett a döntés.

Döntött a testület a Kondoros úti „**Öregszőlői kerékpárút**” építésében is, ez a beruházás cca. 24,3 millióba kerül, amiből pályázaton nyert pénz 15,8 illó forint, a többit, 8,5-milliót a város állja.

A városban **egységes lesz az idősök otthonában az egyszeri beköltözési hozzájárulás** összege. Az emelt szintű ellátás csak az egyszeri hozzájárulás teljes össze-

gének megfizetése után vehető igénybe. Az egyágyas szoba, önálló vizesblokkal 700 ezer forint, az egyágyas szoba közös (max. 2 fő) vizesblokkal 600 ezer forint, a kétágyas szoba vizesblokkal 500 ezer forintba kerül. A Blaha úti építkezés és felújítás befejezési ideje: a jövő év áprilisában lesz.

A Bethlen Gábor Szakképző Iskola tanulói létszáma 82 fővel, a kollégiumban lakók létszáma 116 fővel nőtt az előző tanévhez képest. Az önkormányzatnak meg kell hitelezni a normatív támogatást mintegy 11 millió forint értékben, és a sertésfarm építését 5,4 millió forint értékben, december 31.-ig. Ugyancsak jóváhagyta a testület ezen iskola fenntartásának „felajánlását” az FVM részére.

Nagy vita közepette került eldöntésre a város labdarúgó csapatainak támogatása. Az érvek és ellenérvek ütköztetése végül is azt a döntést hozta, hogy a **Barátság SE 2 millió, a Gyoma FC 1 millió támogatást kap.** Az endrődi pályán az atlétikai pálya rendbetételéhez a Rózsashegyi Iskola 1 millió forint támogatást kap, a munkát még ez évben meg kell csinálni.

A Német Kisebbségi Önkormányzat az evangélikus egyház kertjében emléktáblát helyez el a II. Világháború utáni deportálások áldozatának. A Testület a költségek 50%-át, de legfeljebb 100.000.-forinttal támogatja az elképzelést.

Pályázati felhívás ingatlanok értékesítésére: A Gyomai Piac tér árkádsor, Rákóczi út 19 volt zeneiskola, Kocsorhegyi volt iskola, valamint a Hősök út 60/1., Kacsóh Pongrác út 4. sz. alatti három szobás lakásokra. Feltételek: a Polgármesteri Hivatalban 1000-1000 forintért megvásárolhatók.

December 31-ig a Vízműsori beépítetlen terület értékesítésére vonatkozó pályá-

zatot Bárkai Zsolt részére a testület fenntartja.

Az Önkormányzat saját tulajdonú és a vitatott területek földhaszonbérlei a haszonbér elengedését kérték vízkár miatt. A testület 50%-ra mérsékelte - anélkül, hogy meggyőződött volna arról, hogy nevezettek az FVM által adott vízkárenyhítési lehetőséggel éltek - a biztosító által elfogadott százalékban meghatározott hozamkiesésen felül megmaradt hozamkiesésre jutó haszonbér összegét.

Ismét költözik a Vöröskereszt Területi Szervezete a Fő út 3. sz. alatti orvosi ügyelet melletti két lakásba. Jelképes összegért kerül a szervezet tulajdonába az épület.

A Rózsashegyi Kálmán Általános Iskola és a Bethlen Gábor Szakképző Iskola beszámolóját a testület elfogadta. A polgármester köszönetét fejezte ki mindkét iskola vezetőinek és tantestületének az egyre nehezedő anyagi körülmények között végzett eredményes munkájukért, amelyet a tanulók versenyeken elért helyezései is reprezentálnak.

Az önkormányzat benyújtotta tagfelvételi kérelmét a Helyi Önkéntes Tűzoltó Egyesületbe. (Az egyesület közgyűlése a belépést elfogadta.)

A hivatal hatósági osztály munkájáról készített részletes beszámolót Timárné Binges Irén osztályvezető. Az osztály munkájáért elismerését fejezte ki a testület, hiszen a lakosság megelégedésére végzik munkájukat.

Lemondott a testület a Kirendeltség Fő utca 2. sz. alatti ingatlanra bejegyzett elővásárlási jogáról, Dr. Koleszár József és az Anipharma Kft. javára.

Az 1999 évi költségvetés I. félévi teljesítéséről szóló beszámolót a testület elfogadta azzal a könyvvizsgálói elfogadási javaslattal, mely szerint: „az előterjesztések szakmailag megalapozottak, példaértékű, ahogyan az évközi helyzetről tájékoztatják a Képviselő-testületet.”

CSÁSZÁRNÉ GYURICZA ÉVA

Gazdagítsuk értékeinkkel a Tájházat!

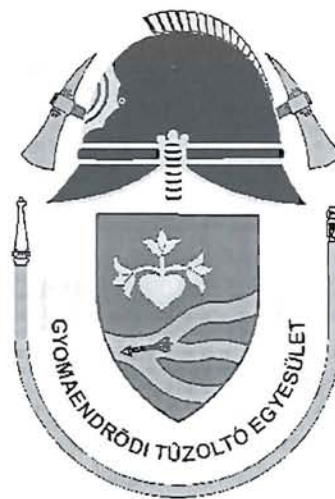
Tisztelettel kérjük a lakosságot, hogy akinek az otthonában a falu múltjáról, a nép életével kapcsolatban írások, régi tankönyvek, vagy bármilyen tárgy van, és már nincs szüksége rá, adományozza a TÁJHÁZ-nak.

Köszönettel
SZONDA ISTVÁN

KÖSZÖNET NYILVÁNÍTÁS

Akinek jelent valamit hozzátartozójának sírja.

Varjú Lajos és neje Sóczó Margit ismét iskola példáját mutatta a megholtak iránti tiszteletnek. Az endrődi Szarvasvégi Temetőben 28 méter kerítést csináltattak, a kis és nagy kaput új oszlopokkal látták el. A kerítés környékét megtisztították. Az egész város jóérzésű lakóinak nevében köszönjük!

TISZTÚJÍTÁS A TŰZOLTÓEGYESÜLETBEN

A város Önkéntes Tűzoltó Egyesületének rendkívüli közgyűlésén, szeptember 24-én elnökké választották ismét Dinya Lászlót, parancsnokká ismét Timár Vincét, a vezetőség tagjai továbbá Farkasinszki Sándor, Gyuricza Lajos, és az Önkormányzat képviselőjében Valach Béla.

Az ellenőrző Bizottság tagjai: Mraucsik Lajos, Hanyecz László, az Önkormányzat részéről Császárné Gyuricza Éva.

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

HELYESBÍTÉS

Múlt havi számunk 147. oldalán közölt írás „Adatok a gyomai református gyülekezet lelkészeiről” címmel szerzője CS. SZABÓ ISTVÁN. A vers íróját sem közöltük, mindkettőért szíves elnézésüket kérjük. Tehát a vers címe: „Egy zsoldáros pap”, írója: Dr. KATÓ JÓZSEF. Egyébként Ő gyomai ügyvéd, író, költő volt, utca is van elnevezve róla. Reméljük még lapunkban bővebben megemlékezhetünk a költőről.

ENDRŐDIEK TALÁLKOZÓJA!

Október 16.-án Budapesten, a SZÁMALK oktatótermében (XI. Ker. Etele út 68.) 11 órakor kezdődik az **ENDRŐDIEK BARÁTI KÖRE EGYESÜLET** találkozója, melynek napirendje:

Titkári beszámoló

A Jelölő Bizottság javaslatlétéle

Az új elnök megválasztása.

A találkozót a szervezők ebéddel kötik össze, melynek ára 600 forint lesz. Az ebédelési szándékot bejelenteni lehet október 12-ig. Budapesten Tímár Imréné 326-7567 sz. telefonon, Gyomaendrőd és környékbeliek Császárné Gyuricza Évánál 66-386-323. sz. telefonon.

Kérjük, hogy aki csak teheti - szerte az országban - részvételével tüntesse ki a találkozót.

SZERVEZŐ BIZOTTSÁG

TEMETŐI BUSZ-JÁRAT INDUL

A lakosság kérésére első alkalommal október 3-án, ezt követően minden vasárnap, utoljára október 31-én, az endrődi Központi Temetőbe autóbusz-járat indul.

Menetrend: Szabadság tér 7.50-től indul és minden állomáson megáll, külön még az endrődi gyógyszertár előtt is. A temetőből 9.10-kor indul vissza.

ÉLET A CIGÁNY KÖZÖSSÉGI HÁZBAN

Amióta birtokba vehettük Közösségi Házunkat, azóta az élet megpezsdült a közösségen belül, fiatalok és idősebbek egyaránt szívesen jönnek hozzánk. Erről szeretnénk pár sorban tájékoztatást adni:

Augusztus 16-17 én **ruhaosztás volt**, ahol közel 50 fő (köztük gyermekek is, akik nagy élvezettel keresgéltek az otthon maradt kistestvéreknek) talált magának nyári és teli ruházatot. A ruhákat a Városi Családsegítő Központ jóvoltából válogathatták. A ruhaosztásban részt vettek a Cigány Kisebbségi Önkormányzat tagjai is.

Augusztus 27-én a **Tini-Club**-ban a nagyobb gyermekek szórakoztak, búcsúztak a nyári szünidőtől.

Augusztus 30-án a nyugdíjasok megalapították a **Nyugdíjas Club**-ot.

Szeptember 4-én 6-és 10 évesek részére játszónapot szerveztünk, ahol rajzolhattak, színezhettek, és bábót készíthettek a gyermekek. Kezdetben csupán 10-12-én jöttek a házba, de a jó hangulatban feloldódtak és már a legközelebbi találkozóról érdeklődtek. Néhányuk itt hagyták „műveiket”, hogy kítűzzük a falra. A kellékeket a Cigány Kisebbségi Önkormányzat biztosította. A felügyeletben a családsegítők is részt vettek. Köszönjük segítségüket. Reméljük, megismerik, hogy működik ez a Ház, és megszeretik!

Nem volt tehát hiábavaló e ház létrehozása! Igyekszünk, hogy minél jobb programokat készítsünk a gyermekek és felnőttek részére, hogy mindenki, aki ide eljön, jól érezze magát.

UHRIN PÁLNÉ
közösségfejlesztő

Búcsú
Márianosztrán

Régi hagyomány az, hogy a helybeli katolikusok, endrődiek, gyomaiak, hunyiaiak, - akik csak tehetik - ellátogatnak a Kisasszony-napi búcsúra Márianosztrára. Így történt ez szeptember 12-én is, amikor a hajnali órában Hüse József atya áldásával elindultunk, autóbusszal Márianosztrára. Útközben szebbnél szebb Mária-énekeket énekeltünk, rózsafüzért

imádkoztunk. A délelőtti órákban érkezünk meg. Még a fiataloknak is, nemcsak az idősebbeknek, igazi „kálvária” volt felkapaszkodni a hegyre, ahol a fájdalmas Szűzanya tiszteletére emelt kápolna volt. A kápolna előtt a hegyről lefelé néző Golgota állt. A hegy tetején álló kőoltár volt az ünnepi szentmise színhelye, melyre a kis kápolna harangja hívta a híveket. Egy atya meg is jegyezte, hogy ez a harangszó a kisharang évi háromszori megszólásának egyike volt. A szentmisét József atya pálos rendi házfőnök, s egyben a falu plébánosa celebrálta.

Délután a falu templomában tettünk látogatást, amikor is az egyik pálos atya elmesélte a templom és az egykori kolostor történetét, mely utóbbi még ma is börtön. Majd a délutáni litániával fejeződött be zarándok utunk. Hazafelé ugyancsak lélekben feltöltődve, szent énekkel, imádkozással töltöttük a hosszú utat.

SZÉCSI ZSOLT

OKTÓBERI KÖNYVTÁRI NAPOK

A Rózsashegyi Könyvtárban október 11-30.

A könyvtári napok ideje alatt csökkentett díjakkal várjuk Kedves Olvasóinkat! Aki ez idő alatt lép a tagok sorába, tagsági díj fizetése nélkül teheti ezt meg. **Minden új olvasónk szerény meglepésben részesül.**

Várjuk azokat is, akiknél olyan könyv van, amelynek kölcsönzési határideje lejárt. Régi tartozásait késedelmi díj nélkül rendezhetik.

A könyvtári napok ideje alatt videokazetták kölcsönzése fél áron: 50 Ft/db történik. A videotéka állományában kitérő művészfilmek mellett természetéről szóló ismeretterjesztő filmeket, valamint a kötelező és ajánlott olvasmányok filmes adaptációinak széles választékát ajánljuk figyelmükbe.

A Magyar Millennium és Centenárium előkészítésére létrehozott városi bizottság a könyvtári napok ideje alatt tartja soron következő megbeszélését az endrődi könyvtárban.

Kisiskolások korrepetálását, versenyre felkészítését vállalom a megszokott otthoni környezetben is. Tanulási problémákkal küzdő gyermekeknek folyamatosan segítek. Speciális fejlesztés. Sok-sok türelem.

Tel.: 285-719

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső ál munk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Tímár Máté

GARZÓ GYULA (1839-1908)

Garzó Gyula harminchét esztendőn át volt a gyomai református gyülekezet lelképásztora, a község vezetője, arculatának formálója, kulturális életének alakítója, példamutatója, „templomrenováló”, iskolaépítő...s még sorolhatnánk számtalan emberformáló, közösség alakító, példamutató közéleti tetteit.

1839. május 23-án született Kecskeméten és Gyomán tért meg az Úrhoz 1908. augusztus 14-én. Kecskeméten kezdte meg tanulmányait, itt nevelkedett édesapja Garzó István jómódú városi parasztpolgár szigorú, református - puritán - erkölcsű család házában. A gimnáziumot Nagykőrösön és Sopronban végezte, a teológiát Sopronban és Pesten hallgatta, majd nevelősködés után 1861 decemberében losonci káplán és segédtanár, 1863 áprilisában nagymarosi helyettes lelkész, négy hónap múlva pesti káplán, ez év végén gyónki gimnáziumi tanár, majd 1871-ben gyomai lelkész lett. A budapesti első zsinat pöttagja, a másodiknak rendes tagja volt. Magvas cikkei jelentek meg egyházi lapokban, beszédei folyóiratokban. Szerkesztette a Gyakorlati Bibliamagyarzatokat (1881-1897) és ezt Kner Izidor hathatós támogatásával Gyomán adta ki. A sorozatban; I. Királyok, Prédikátor könyvét, Abdiás, Haggeus proféciait, Cselekedetek könyvét, Júdás levelét őmaga magyarázta. További munkái: Emlékirat ref. templomtér ügyében (Békéscsaba 1879.) Péter és Pál földművesek beszélgetése a nazarénusok szerencsétlen tévelygéséi felett. (Békéscsaba 1880.) A nazarénussal folytatott gyomai harc

1882. Felelete Kovács István... röpiratára a halotthamvasztás ellen. (Mezőtúr 1894.) Számtalan templomszentelési, síremlékavató, orgonafelavató prédikációk, ágendák, és prédikációk melyek nyomtatásban is megjelentek. Dombi Lajos: Garzó Gyula emlékezete (életútja, búcsúztató beszéd - 1912. Gyoma)

A jelenlegi, most is látható református egyházi épületek, a templom mai képe, kertje, a hajdani református iskolai épületek mind-mind Garzó Gyula munkásságának nagyobb emlékezetét őrzik. Kner Izidor így ír mindezekről:

„Igazi nagy ember után nagy csomó nyomok maradnak, amelyeken eltörölhetetlen impressumát hagyja a többnyire hálátlan utókorra maga után. Szép ember volt. Nagy ember és sorsa egy nagy község sorsának intézését adta kezére: hát hiú ember volt. Az emberi hiúság olyan mint a gyermeki pajkosság. Mi anélkül a gyermek? Egy tunya, vagy lusta senki, akitől legfőlebb az elfogult szülők remélnék még valamit. Garzó Gyula hiúsága abban keresett érvényesülést, hogy a gyomai egyházból minta erkölcsi testületet alkotott.”

Garzó Gyula odahagyta díszes tanári tanszékét s elfoglalta a gyomai lelkészi állást s itt egy nádviskó fogadta... de hozzáfogott építkezni. Egy idő után megismétlődött a kecskeméti-nagykőrösi díszes török szultán kaftánja meséje (ki ne ismerné Jókai török pasáját...) az egyházi építkezésekhez szabódtak egy emberöltőnyi időn át a köz- és magán-építkezések Gyomán... "minden a díszes kaftánhoz szabódott". Írja Kner Izidor. A sok építkezés némi költségtöbblet okozott, ami természetesen reakciót szült. S kezdtek kikezdeni, gyenge, gyáva, naiv módon... ahogy ez manapság is lenni szokott. „Egy szép reggelen kóc-madagra erősített kovácsolt vaskeresztet lelt ajtaja előtt, fél kiló súlyban és harmadméteres nagyságban. A dekrétum sem hiányzott mellőle... agyonverünk, ha még építész... stb, ezt ő kutyába se vette.” Az esperesi hivatalt visszautasította, mondván, nem méltó rá, holott várható-vélhető püspökévé predestinálta ezen egyházkerületnek nagy papi tudása, intelligenciája, krisztusi emberszeretete, és minden embertársának emberi gyengeségével való türelmessége, elnézése és főként számolni tudása.

Látszólag kőből épített Garzó Gyula egy emberöltőn át, de a lelkieket művelte vele leginkább. Nekí mindegy volt ki merrefelé veti a keresztet, avagy egyáltalán azt vetett-e, hanem minden embert a szerint tisztelt, becsült és kezelt, hogy mint ember mennyire érdemelte ki nála a megbecsülést. Itt e sivar falusi helyen minden egyházi viskó palotává fejlődött alatta és azt sem bánta, hogy a maltert az ő népszerűségéből keverték hozzá és abban lelte elégtételt, hogy a falu népe ezután formálódott lassan-lassan s tünedeztek a nádviskók, szaporodtak a paloták, úgy a köz, mint a magánkézen lévő portákon.

Gyászjelentésén olvashatjuk; „ref. lelképásztor, a Békés-Bánati Egyházmegye és a Tiszántúli Egyházkerület tanácsbírája, zsinati képviselő, Békés Vármegye Törvényhatósági Bizottságának, Gyoma Község Képviselőtestületének tagja, Egyházmegyei Tanügyi Bizottság Elnöke...”

A gyomai öreg temetőbeli sírját már 1982-ben sem találtam meg...Az általa öntetett negyedik 40 mázsás nagyharangot, a Garzó harangot meg elvitte az első nagy háború...

CS. SZABÓ ISTVÁN

TERVEZÉSTŐL A KULCSÁTADÁSJÁ!

Az ÉPFE-
építőipari-szakipari-vállalkozás

Közületeknek, magán személyeknek teljes körű építőipari munkák végzését vállalja garanciával.

Telefon: 06-20-9-367-514 vagy
06-60-610-180. FAX: 06-66-386-896.

ÉVFORDULÓK NAPTÁRA

1999. AZ IDŐSEK NEMZETKÖZI ÉVE

Október 1. **ZENEI VILÁGNAP**

Október 1. 1894. Endréd. (Endröd) **HUNYA ISTVÁN** (1987. április 25. Budapest) Író, újság szerkesztő. 1945 után a Dózsa Népe c. hetilap szerkesztője, 1958-tól a Mezőgazdasági Dolgozók Szakszervezetének elnöke. Művei: Kubikosok, Emelt fővel (önéletrajzi írás).

Október 1. 1899. Budapest. **BÁRDOS LAJOS** (1986. november 16. Budapest) Zeneszerző, karnagy, Zenekritikus. A Tanítóképző, majd a Zene-

művészeti Főiskola tanára. 1942-62 közt a Mátyás templom zenei vezetője. megszervezte az Éneklő Ifjúság mozgalmát. Vegyes karok részére sok művet írt. Pl. Népdalkórusok I-IV füzet. Továbbá egynemű karok részére kiadta a „Kicsinyek kórusa” c. műveket I-III. Kiadványai továbbá: 101 magyar népdal, Gyöngyvirág népdalgyűjtemény.

Október 4. AZ ÁLLATOK VILÁGNAPJA

Október 4. 1570. (Nagy) Várád. **PÁZMÁNY PÉTER** (1637. március 19. Pozsony) Író, esztergomi érsek. Művei a magyar nyelv diadalát jelentették az egyházi prózai irodalomban. Nyelvezetének szerkezete, sokrétű stílusa követendő hagyományt jelentett hosszú időre. Életének főbb állomásai: 1583. Kolozsvár, jezsuita kollégium, 1588. Krakko és Jaroslav, 1590. Bécs. (Itt volt az akkori jezsuita tudományosság és képzés fellegrvára.) 1614/15 Róma. 1632. Esztergomi érsek. Több kötetre rúgó munkáiból alig emelhetünk ki néhányat: Özvegyek és árvák könyörgése, Lelki pásztorainkért, Az Anyaszentegyház, Miben vagyon gyökere és fundamentoma a kereszténységben támadt egyenetlenségnek... s a „Prédikációk”-nak hatalmas gyűjteménye.

Október 6. AZ ARADI VÉRTANÚK EMLÉKNAPJA

Október 9. POSTAI VILÁGNAP

Október 10. A LELKI EGÉSZSÉG VILÁGNAPJA

Október 14. 1827. Zala (Somogy m.) **ZICHY MIHÁLY** (1906. február 29. Oroszország) Festő. Hamvait hazahozták és a Mücsarnokban ünnepélyesen ravatalozták fel. 1874-79 között Párizsban alkot. Festményeiben az elnyomatás és az önkény elleni tiltakozás erkölcsi mondanivalóát juttatja kifejezésre. Művei közül néhányat említhetünk: Luther, Orgia, A rombolás géniusának diadala, Szolgaleány, Somogyi legény, ...

Október 15. A LÁTÁSSÉRÜLTEK NEMZETKÖZI NAPJA. A FEHÉR BOT NEMZETKÖZI NAPJA.

Október 16. ÉLELMÉZÉSI VILÁGNAP

Október 16. 1711. Csallóköz. **HADIK ANDRÁS** (1790. március 12. Bécs) Lovassági tábornok, emlékiratíró. Emlékirata: Erdély gazdasági és politikai helyzete. Bukovinai székelly községek őrzik a nevét. (Pl. Hadikfalva)

Október 18. 1894. Budapest. **DÉRY TIBOR** (1977. augusztus 18. Budapest) Író. A magyar társadalomról nyújt műveivel mélyebb betekintést. A befejezetlen mondat c. művében, melyben a nagypolgárság és a munkásság világát mutatja be. A II. Világháború utáni Alvilági játékok c. novellafüzérében az elbeszélő modern irodalom stílusát ismerheti meg az olvasó. Drámai művei: Tanúk, Itthon, Tükör. Elbeszéléseiben a sztálinizmus bűneire, hazugságaira emlékeztet. További munkái: A két nővér, Simon Menyhért születése.

Október 20. 1554. Zólyom. **BALASSI BÁLINT** (1594. május 30. Esztergom) Költő, drámaíró. Vallásos költészete nem sokban különbözik a gyülekezeti énekektől. Pl. Áldj meg

minket. Mint az szomjú szarvas... Későbbiek során megjelenik az udvari szerelem eszmerendszere is, pl.: Mondják jövendőlk, Csak búbánat, Hogy Júliára találék. Harci vitészségről, a végek dicséretéről szól: Vitézek, mi lehet e széles föld felett szebb dolog a végeknél... Vitézek karjokkal...

Október 21. 1878. Nyiregyháza. **KRÚDY GYULA** (1933. május 12. Budapest) Író, hírlapíró. Egyéni életformája a bohémuság. Ezért kereste a mulató helyeket. Írásművészetének hangját elsősorban ez a légkör adta meg, kiegészítve a nyírségi, szépeességi élményeivel. Művei: Üres a fészek, Ifjúság, Az aranybánya. A későbbiek során regényeinek hőseit saját képmására formálja. Ez által eljutott alteregójának a Szinbádnak megtemetéséig. Regényei: Szinbád utazásai, A vörös postakocsi.

Október 21. 1764. Nagybony. (Pozsony vármegye) **BIHARI JÁNOS** (1827. április 26. Pest) Zeneszerző, a magyar verbunkos zene a keze alatt válik igazán reprezentáns nemzeti, magyar muzsikává. Bejárta az ország csaknem minden városát társaival. Kuruc dalokat, népies, illetve népdalokat játszottak. 1822-ben Liszt Ferenc is hallgatta zenéjüket.

Október 22. 1822. Mezőberény. **ORLAY PETRICS SOMA** (1880. június 5. Pest) Festő. Részt vett a szabadságharcban, Guyon seregében, mesebesült. Tanulmányait 1850-ben Münchenben, Kaulbach mellett folytatta. 1851-ben alkotta meg a N. Lajos c. képével, a Műegylet kiállításán szerepelt. Később anyagi okok miatt Nürnberget érintve haza jön. De egyévi debreceni tartózkodás után ismét külföldön Bécsben találjuk. 1853-ban létrehozza az Állandó Műtárlatot. Bábáskodik az 1861 V. 15-én létrejött Magyar Képzőművészeti Társulat megalakulása körül, melynek igazgatósági tagja lesz. Neves arcképfestő híresebb alkotásai: Petőfi Sándor apja, Petőfi Sándor anyja Hruz Mária, a szabadságharc szinte minden tábornokáról készített arcképet. Vallásos tárgyú művei közül említhetjük: III. Endre lánya Erzsébet zárdába lép címűt. Illusztrációi közül pedig a János vitéz első kiadásának címlapját, a Bolond Istókhoz alkotott képeit. Aligha lehetne képeiből válogatnunk, pl. 1879-ben megalkotta Hunyadi László és Csillei, 1861-ből Kun László udvara, 1860-ból Perényiné a mohácsi csata után összeszedi a halottakat, 1870-ből Szent István keresztelése, s aligha tudnánk számot adni a mintegy 196 ismert alkotásairól.

Október 23. A MAGYAR FORRADALOM ÉS SZABADSÁGHARC ÉVFORDULÓJA. NEMZETI ÜNNEPÜNK

Október 24. 1882. Siófok. **KÁLMÁN IMRE** (1953. október 24. Párizs) Operettszerző. Első nagy operett sikere a Tatárjárás bemutatója a Vigszínházban 1908. február 22.-ben volt. 1938-ig Bécsben, 1940-től 45 ig az USA-ban, majd 1945-től haláláig Párizsban élt. Operettjei: Csárdáskirálynő, Cigányprímás, Bajadér, Marica grófnő, Cirkusz hercegnő, Mounmartrou-i ibolya. Műveit az életkedv, dallamosság jellemezte.

Október 27. 1759. Érsemlyén. **KAZINCZY FERENC** (1831. augusztus 23. Széphalom) Író, költő, szerkesztő. Életének legfőbb célja a magyar nyelv megújítása volt. Lírai művei közül ódái, dalai jelentősek. Verses kötetével, melyet Sárospatakon készített, karsai haragját vívta ki, címe: Tövises és virágok.

Október 27. 1880. Budapest. **HATVANY LAJOS** (1961. június 12. Budapest) Író, kritikus, irodalomtörténész. Szépirodalmi művei éles kritikával a magyar polgárságról és további fejlődéséről szólnak. 1947-től a budapesti egyetem bölcsészkarán tanított.

Október 29. 1894. Gyoma. **GYOMAI IMRE** (1962. február 27. Párizs) Író, költő újságíró. Kezdetben idehaza volt újságíró 1924-ig, majd Franciaországban az egyik sajtó munkatársa volt. Verseskötete: Haláltábor. Regénye: Az új kenyér.

Október 31. TAKARÉKOSSÁGI VILÁGNAP

MINDENT EGY HELYEN, A PIKTOR BOLTBAN!

Gyomaendrőd, Fő út 204.
(Telefon: 66/386-611)

Kaphatók:

- Festékek, lakkok, ecsetek,
 - szerszámok, csavarok, szegek,
 - ragasztók, zárok, vasalások, és linóleumok
- PADLÓ BURKOLÓ LAPOK MINTA UTÁN, HOZZÁ
RAGASZTÓK, FUGÁZÓ AUZAT KIEGÉSZÍTŐ

Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETERE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

Katolikus oldal

OKTÓBER HÓNAP ÜNNEPEI

- 1. péntek: Lisieux-i Kis Szent Teréz
- 2. szombat: Szent Örözügyalok
- 4. hétfő: Assisi Szent Ferenc
- 6. szerda: Szent Brúnó
- 7. csütörtök: Rózsafüzér királynője
- 8. péntek: Magyarok Nagyasszonya
- 15. péntek: Avilai Nagy Szent Teréz
- 18. hétfő: Szent Lukács evangélista
- 23. szombat: Kapisztrán Szent János áldozópap
- 24. vasárnap: A szegedi székesegyház felszentelése
- 25. hétfő: Boldog Mór püspök
- 28. csütörtök: Szent Simon és Szent Júdás Tádé apostol

Mindennap imádkozzuk az Úr imádságát, a Miatyánkot. Hogy jobban megértsük, folytatjuk a Miatyánk magyarázatát, a Katolikus Egyház Katekizmusából:

III. „Legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is”

Atyánk akarata, hogy „minden ember üdvözljön és az igazság ismeretére jusson” (1 Tim 2,3-4). „Türelemmel viseltetik, mert nem akarja, hogy valaki is elveszzen” (2 Pt 3,9). A minden más parancsot összefoglaló parancsa, mely akaratát kimondja nekünk, az, hogy „szerezzük egymást, ahogy ő szeretett minket” (Jn 13,34).

„Tudunkra adta akaratának titkát, azt az őbenne előre meghatározott jóságos tervet (...), hogy Krisztusban, mint Főben újraegyesít mindent (...). Igen, mi is őbenne nyertük el az örökséget, annak végzéséből, aki mindent szabad elhatározása szerint tesz” (Ef 1,9-11). Azt kérjük állandóan, hogy ez a jóságos terv valósuljon meg teljesen úgy a földön, mint ahogy már megvalósult a mennyben.

Az Atya akarata tökéletesen egyszer s mindenkorra Krisztusban és Krisztus emberi akarata által teljesedett be. A világba lépve így szólt Jézus: „Ime, eljövök Istenem, hogy megtegyem a te akaratodat” (Zsid 10,7, Zsolt 40,7). Egyedül Jézus mondhatja: „Én mindig azt cselekszem, ami neki tetszik” (Jn 8,29). Vérrrel verejtékezősekor mondott imájában teljesen beleegyezik ebbe az akaratba: „de ne az én akaratom legyen meg, hanem a tied!” (Lk 22,42) Jézus ezért „áldozta föl magát bűneinkért Istenünk és Atyánk rendelkezése szerint” (Gal 1,4). „E szerint az akarat szerint Jézus Krisztus testének feláldozása által egyszer s mindenkorra megszentelődtünk” (Zsid 10,10).

Jézus „annak ellenére, hogy ő volt a Fiú, a szenvedésből engedelmisséget tanult” (Zsid 5,8). Mennyivel inkább mi, teremtmények és bűnösök, akik benne Isten fogadott fiai lettünk. Azt kérjük a mi Atyánktól, hogy akaratunkat egyesítse Fia akaratával, hogy teljesítsük az ő akaratát, üdvösségtervet a világ életéért. Mi erre teljességgel képtelenek vagyunk, de Jézussal egyesülve és a Szentlelkének erejével át tudjuk neki adni akaratunkat és választani tudjuk azt, amit az ő Fia mindig is választott: tenni azt, ami az Atyának tetszik.

Krisztushoz kapcsolódva egy lélekkel lehetünk vele és ezáltal teljesíteni tudjuk akaratát, úgy, hogy az olyan tökéletes lesz a földön, mint a mennyben.

Nézzetek csak, hogyan tanít minket Jézus Krisztus az aláztatosságra, amikor elének tárja, hogy erényünk nem csupán a mi erőlködésünktől függ, hanem az Isten kegyelmétől. Itt azt parancsolja minden hívőnek, aki imádkozik, hogy ezt egyetemesen kérje az egész föld számára, mert nem így szólt: „legyen meg a te akaratod” bennem, vagy tibennetek, hanem „a földön”, hogy a tévely legyen kiűzve és az igazság uralkodjék rajta, a bűn legyen lerontva és az erény virágozzék rajta. A föld ne különbözzék a mennytől.

Az imában képesek vagyunk „felismerni, mi az Isten akarata” (Róm 12,2, Ef 5,17) és élni „az állhatatosságot, hogy Isten akaratát teljesítsük” (Zsid 10,36). Jézus arra tanít minket, hogy nem szavak által megyünk be a mennyek országába, hanem „ha megtegyük Atyja akaratát, aki a mennyekben van” (Mt 7,21).

OKTÓBERI MISEREND

Endrőd

Vasárnapokon: 8-kor, és este 5órákor, hétköznap reggel fél 8-kor. Októberi rózsafüzér minden este 5 órákor.,

Szent Gellért Iskola kápolnájában

október 10-én, és 24-án, vasárnap fél 12-kor.

Hunva

Vasárnapokon: délelőtt 10-kor. Hétköznapokon: kedden, csütörtökön és szombaton este 5-kor, valamint elsöpéntekenként is, este 5-kor. A szombat esti mise előesti mise, így érvényes vasárnapra. Október hétköznapjain fél 5-kor rózsafüzér.

Gyoma

Vasárnapokon 10-kor, hétköznapokon 17 órákor. Az esti mise után rózsafüzér.

„Aki teljesíti akaratát, azt Isten meghallgatja” (Jn 9,31). Ez az Egyház imájának az ereje, amelyet az ő Urának nevében mond, főleg az Eucharisztia ünneplésekor közösségben a legszentebb Istenanyával és a minden szentekkel, akik „kedvesek” voltak az Úrnak, mert nem akartak mást, csak az ő akaratát.

Az igazság megsértése nélkül ezeket a szavakat: „legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is” még így is értelmezhetjük, legyen meg a te akaratod úgy az Egyházban, mint a mi Urunk Jézus Krisztusban, úgy a Mennyasszonyban, akit ő eljegyzett magának, mint a Jegyesben, aki beteljesítette az Atya akaratát.

Egyházi segítség a belvízkárosultaknak

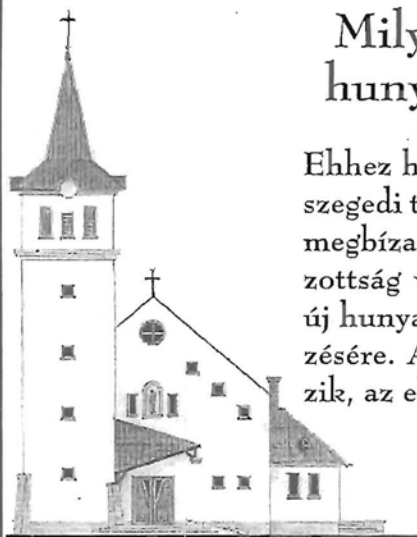
Ahogy előző számunkban közzétettük, a gyomaendrödi belvízkárosultak gondján-baján igyekszik a katolikus egyház segíteni. Templomainkban két alkalommal is országos gyűjtést tartottunk. A befolyt összeget a Magyar Karitászt szétosztotta. A gyomaendrödi Szent Imre Plébánia két és félmillió forintot kapott a belvízkárosultak megsegítésére.

Ad hoc szakértő bizottság alakult, mely a kérelmeket egyenként megvizsgálta, a helyszíni károkat megismerve döntött, és szavazta meg a pénz szétosztását. Három család új lakás vásárlását segítette elő, míg több mint tíz családi ház felújításához nyújtott segítséget.

A megsegítettek nevében is köszönjük a kedves hívek együttérzését, és nagylelkű adományait.

Milyen lesz az új hunyai templom?

Ehhez hasonló. Kiss Ágoston szegedi tervezőmérnök kapott megbízatást a Püspöki Bizottság véleménye alapján az új hunyai templom megtervezésére. A mérnök már dolgozik, az előkészületek folynak.

VENI SANCTE

Már hagyományosnak mondható a Szent Gellért Katolikus Iskola évnyitó ünnepsége, melyre ma már egyre több diák és szülő jön, hiszen ebben a tanévben indul el a felső tagozat, vagyis az ötödik osztály tanítása. Megható gyönyörűség volt látni a sok-sok fehérbe/feketébe, fehérbe/sötétkébe, ünneplőbe öltözött kis diákot. Az első sorokban az újak, a kicsik szorongtak, izgtek-mozogtak, minden új volt körülöttük. A nagyobbak már komoly határozottsággal foglalták el helyeiket. Jól eső zibongás vette körül az aulát, aminek csak a csengő, a harang szava vetett vé-

get.

A szentmisét Iványi László plébános úr celebrálta.

Utána Kiss Pálné volt igazgató átadta Harmath Józsefnek, az iskola új igazgatójának az iskola „kulcsát”, majd bejelentette a gyermekeknek, hogy ő nem búcsúzik, hisz továbbra is közöttük marad. Az új igazgató és a gyermekek virágcsokorral köszönték meg Kiss Pálné eddigi munkásságát. A plébános pedig egy égő gyertyát adott át, ezekkel a szavakkal:

„A gyerekek gyertyát gyújtottak, és Jézus oltáránál helyezték el. Nemcsak ők gyújtottak gyertyát. Ida néni is. Pedagógusi életében nagyon sokszor, újból és újból. Itt az iskolánkban is, négy évvel ezelőtt gyertyát gyújtott. A tudás fényét, a hit fényét, a pedagógiai bölcsesség fényét. Ez a pedagógiai bölcsesség teli van szeretettel, mely sokszor kedves, és nyájas, anyai és apai – és isteni szeretetet sugároz, de sokszor kemény, és szigorú is. A keménység és szigorúság is – bár pillanatnyilag kellemetlen – de nagyon szükséges. Életünkhöz hozzátartozik a rend és a fegyelem – csak így lehet eredményesen dolgozni, és fejlődni. Azok a közösségek, és intézmények, (akár kicsi, akár nagy) ahol ez nincs meg, előbb-utóbb leépülnek, elgyengülnek, tönkremennek.

Amikor most megköszönöm négyévi igazgatói munkáját, azt kérem, hogy erejéhez mérten továbbra is segítsen minket, továbbra is

égesse gyertyáját.

Szent Bernát szavaival adom át ezt a gyertyát, és kérem: „Csak lángolj, és világíts!”

Ezek után az iskola diákjai kedves versekkel köszöntötték a jelenlévőket.

Majd Harmath József igazgató úr lépett a szószékre. Üdvözölte a megjelenteket, diákokat és szülőket, a meghívott vendégeket. Bevezetőjében emlékeztetett arra, hogy a kétezredik

év a kereszténység nagy ünnepe, hisz Jézus kétezredik születését ünnepeljük, s keresztény államiságunk, Szent István megkoronázásának, ezer éves magyar múltunknak ezer éves évfordulóját. „De vajon lesz-e jövőnk?” tette fel a kérdést, majd a pápa szavaival válaszolt rá: „Magyarországnak csak úgy lesz jövője, mondotta II. János Pál pápa, ha a családok az élet szolgálatába állnak, s az iskolákban az ország keresztény hagyományainak tiszteltetésére és megújítására nevelik a fiatalokat.”

Hivatkozott Szent István királyunkra, aki nemcsak nagy államférfi, hanem példaértékű családapa is volt, majd így folytatta:

„Aki a több mint ezeréves történelem során felhalmozódott keresztény értékeket nem fogadja el, az büntetést követ el népe ellen. Az nem méltó arra, hogy magát István utódjaként magyarnak nevezze, mert gyengíti nemzetét. A kereszténység nem divalci, hanem életforma kell, hogy legyen. Országépítő István királyunk tudta, hogy a királyt nem a korona, a vezetőt nem a státusz és nem a kinevezés teszi, hanem elhivatottsága, hite, erkölcsé, másokért vállalt áldozata emeli föl.”

Majd a tanulókhöz szólt megemlékezve azokról, akiknek a háború, a természeti csapások következtében az iskola jelentette a menedéket, a béke, a tudás, a szeretet kicsiny szigetét, és így folytatta: „Régen azt mondták az iskolára, hogy ALMA MATER, vagyis tápláló anya. Igen az iskola olyan, mint az édesanyánk: aki mindig vár minket, aki megóv az

ártó gonosz hatalomtól, aki nem iszonyodik tőlünk, amikor esetleg mások megvetnek és eltaszítanak minket, aki azt akarja, hogy többek legyünk. Az iskola tehát ilyen tápláló anya, óvó édesanyátok szeretne lenni. Adni szeretnének nektek tudást, hitet, tisztaságot, hiszen ezekből ma oly kevés van e hazában.”

Az ünnepséget ismét a gyermekek szavai zárták, amelyet a jelenlévők nagy tisztelettel fogadtak.

C&F.

ORVOSI TANÁCSOK

ŐSZI-TÉLI BETEGSÉGEK

Közeleg a tél, megjött az ősz, és sajnos ismét várhatóak az őszi-téli betegségek.

Mit tehetünk, hogyan védekezünk, hogyan előzzük meg betegségeinket?

Először is ismernünk kell szervezeteink teherbíró képességét, hangulatunkat. Mert bizony a rövid fényszegény nappalok után hosszú téli esték, éjszakák, esetleg spórolás miatti rossz vilá-

gítás is befolyásolhatja hangulatunkat. Jön a **téli depresszió**, amit elsősorban is a fényhiány okoz nagyon sok embernek. Legnagyobb téli ellenségünk az **influenza** és a hozzá hasonló lefolyású vírusbetegségek. Mint tudjuk az influenza vírus által előidézett járványos betegség. A beteg orr-torokváladéka és az abban levő kórokozók cseppfertőzéssel, ritkábban közvetlen érintkezéssel, esetleg használati tárgyak közvetítésével jutnak az egészséges ember nyálkahártyájára. Gyakran szellőztessünk a lakásban, különösen ott, ahol egy meleg helyiségben többen tartózkodnak. Ha náthás, köhögős családtag van, akkor ez **alapvető követelmény!** A tüsszenéssel, a köhögéssel hihetetlen sok vírust, baktériumot ürítünk ki a környezetünkre, ezek kis vízcseppecskékben üldögélve úszkálnak a levegőben közöttünk. Ez a **cseppfertőzés**. Öltözzünk rétegesen. Vegyük mindig figyelembe a mindenkorinti és lakásban lévő hőmérsékletet. Így lehet a legkönnyebben alkalmazkodni az időjárás változásaihoz.

Szedjünk sok C vitamint, vagy fogyasszunk friss gyümölcsöt (ez nehéz ügy!), sok savanyú káposztát, mert ez elérhetőbb. Az idősebbeknek javasolom a Bérés-cseppek rendszeres fogyasztását.

Dr. FRANKÓ KÁROLY

KENDŐLENGETÉS A NYÁR UTÁN

Látod, látod! Csak el kell menni.
Kár volt bennünket így hitegetni.
A lomb csak dísz, mely leng a szélben,
míg lehullik sárgán, letépve.

Magunkra hagysz. Szorongunk, félünk.
Fáradtan, sunyin, ha hátranézünk,
lessük, jön-e már az Ősz,
ez a beteges, sápadt ismerős.

Jön már. Botorkál, aprókat lépve,
Óreges, sápadt, sovány a képe,
s nekünk menni kell fázón elébe,
ráborulni jégkeblére.

Még egynéhányszor visszanezünk.
Csupán lassan, kimerően lépünk,
mert félünk, hogy a bús enyészet
ránk ragasztja a sárga mérget

Hátra intünk. Az Ősz nem látja.
Hályogszemű, és rossz a lába.
De itt van már. Elé vonulunk,
és hódolón reá borulunk

MÁRTON GÁBOR

SPORT

HAJRÁ BARÁTSÁG!

Augusztus 28. Megszerezte első NB. II-es győzelmét a csapat.

Barátság - Jászberény 2:1. 500 néző, Játékvezető: Mörizt.

Nagy iramú, küzdelmes, végig izgalmos mérkőzés volt. Alaposan megküzdött a győzelemért a helyzeteit jobban kihasználó Barátság. Az első részben a vendégek voltak fölényben, de a jól záró hazai védelem hátrított. Fordulás után feljött a Barátság, és jelentős előnyt szerzett, melyet a vendégek rendre ledolgoztak. Elszánt küzdelem folyt a győztes gólrét. A vendégek akarását bizonyítja a két sárga lap és a két kiállítás.

Krónika:

26. percben Mester remekül húz el a szélen. A kifutó kapust is elfektette, így az őrkül maradt kapuba gurított. 1:0

50. percben a két csapat Molnár-ja összecsapott a kapunk előtt. Mörizt bíró túl szigorúan 11-est ítélt. Abból Marics egyenlített.

65. percben ismét Mester remekelt a szélen, majd a felfutó Lipták elé tálalt, aki a sarokba vágta a három pontot érő gólt. 2:1.

Jók: Kollár, Labos, Mester, Lipták, Diczko.

NB.III. Gyoma: Battonya 1:2.

Szeptember 5. Borsod Volán - Barátság 1:1

Az alaposan megszervezett védelmünk, s főleg a remek napot kifogó Kollár kapus remek teljesítménye megérdemelten hozta haza az 1 pontot. A népszerű „Liba”, Lipták döntő szerepet vállalt az eredmény alakulásában.

NB.III. Gyoma - Algyó 2:2

Szeptember 11. Barátság - Kiskörös 0:0

A listavezető kemény küzdelem végén csak egy pontot vihett haza. Remekelt a hazai védelem. Tamás igazai játékmester volt. A játékban egyenrangúak küzdelme folyt, és igazságos az eredmény. Jók: Nagy M., Molnár, Böcsik, Kollár.

NB.III. Dömsöd - Gyoma FC 3:0.

Szeptember 19. Rákospalota Barátság 5:1 300 néző.

Jól kezdődött a mérkőzés. Csapatunk több helyzetet dolgozott ki. Megérdemelten jutottak a vezetéshez a 25. percben: Molnár nagyszerű indítását a kiugró Mester 14 méterről védhetetlenül a bal sarokba vágta. A szünet után a Barátság visszaesett. A hazaiak támadtak többet, ők irányították a játékot. A jobb eredmény is lehetett volna, ha a 3:1-es állásnál a 76 percben Diczko nem hibázta el a 11-est. A reményt veszített csapat tragédiája, hogy az utolsó három percben kaptunk további két gólt. Így alakult ki az 5:1-es eredmény. A hazaiak győzelme megérdemelt volt a gólerős Bozsik játékanak köszönhetően.

A tabella állása: 13. Barátság 7 1 3 3 5:11 6

NB.III. Gyoma - Jamina 1:2.

Tabella állása: 15. Gyoma 7 1 1 5 8:20 4

*** **

Országos futóverseny

Szeptember 18-án az endrődi Rózsashegyi Kálmán Ált. Iskola 61 tanulója Vaszkán Gábor testnevelő tanár vezetésével résztvett a Békéscsabán megrendezett V. SAMSUNG utcai futófesztiválon, mely egyben országos verseny is volt. Rekord számú induló vett részt: 7820-an vágtak neki a távnak. 12 éves korig 1000 m-t, 12 éves kor felett 4,200 métert tettek meg az indulók.

Szép sikerként számolhatunk be arról, hogy a vidéki iskolák versenyében az endrődi iskola III. helyezést ért el. A csapatból kimagaslóan jó eredménnyel büszkélkedhetett a 4,200 méteres távon **MAKÁR TAMÁS** 15 éves tanuló, aki hatodikként ért a célba, s őt csupán hivatásos versenyzők előzték meg, ő az, aki részt vett a millenniumi békefutáson is (augusztusi számunk 132. old.) őt követték néhány perc múlva Ifj. **JAKUS IMRE** 13 éves, majd **CZEGLÉDI ZSOLT** 14 éves tanulók.

Békéscsabai színekben futott **VÁRFI PÉTER** is a 4,200 méteres távon, aki a nyári Balaton-átúszási versenyen bravúros eredményt ért el (ugyancsak aug.sz. 133. old.) s most a „szárazföldön” is bizonyított.

Gratulálunk a fiúknak a szép sikerhez. Csak így tovább!

MÁRTON GÁBOR

150 éve már annak, hogy e gyászos napról az egész világon, hol csak magyar él, megemlékeznek. Ezt tesszük most mi is, felidézve e véres nap eseményeit.

Miután Batthyányt Laibachból, Olmützbe vitték, hol a haditörvényszék néhány évi börtönre, majd Schwazenberg miniszterelnök felhívására halálra ítélték, egyúttal azonban kegyelemre ajánlották - s hogy a császár ne legyen kegyetlen megkegyelmezni neki - Budára szállították, hogy Haynau járhasson el vele szemben. Így történt aztán, hogy Komárom átadásának napján, október 5-én kötél általi halálra ítélték Batthyányi Lajos miniszterelnököt. A vád: „miniszterelnöki minőségében a pragmatica sanctio kötelekének megtágítására, s az alkotmány felforgatására törekedett, majd elnökségének megszűntével a fölkelők közé állt, fegyveres ellenállásra buzdított, a feloszlott országgyűlésben részt vett, s ezzel a forradalmi pártot erősítette, támogatta.” Még ez éjjel a börtönben felvágta ereit, s szívében is véres sebeket ejtett. Így némi orvosi beavatkozással mégis képessé tették, hogy október hatodikán, saját lábán álljon bakói elé. „Éljen a haza! Allez Jáger!” volt utolsó szava, s vadászok főbe és szíven lötték Magyarország egyik legnagyobb fiát.

Ugyanaz nap Aradon tizenhárom vértanúja lett a magyar szabadság ügyének. A haditörvényszék szeptember 21-én Kiss Ernőt golyóra, Vécseyt bitóra, 26-án pedig Schwedel Józsefet golyóra, Pöltenberg Ernőt, Damjanichot, gróf Leiningen-Westerburg Károlyt, Lahner Györgyöt, Aulich Lajost, Desseffy Arisztidet, Knézics Károlyt, Nagy Sándor Józsefet, Gáspár Andrást és Lázár Vilmost bitóra ítélték. Október 5-én reggel 8 órakor kihirdették a Haynautól megerősített ítéletet, azzal a módosítással, hogy Desseffy és Lázárt golyóra, Gáspárt pedig 12 évi börtönre „kegyelmezték”. Lenkey megőrült a börtönben s ez mentette meg a bitótól.

OKTÓBER 6.

Október hatodikán mind a tizenhárom végrehajtották a halálos ítéletet. Kisst, Sweidelt, Lázárt, Desseffy-t a vár mikalakai kapujától jobbra a sáncokban lötték agyon, s estig úgy hagyták őket, temetetlen. Azután a sáncokban ásták el holt testeiket. A többit az újaradi út második hídjától balra eső térségen várta a bitó: egysorjában kilencet.

Pöltenberg nyitotta meg a sort, Török, Lahner, Knezics, Nagy, Leiningen, Aulich, Damjanich folytatták s Vécsey rekesztette be.

- Hodie mihi, cras tibi! (Ma nekem, holnap neked) kijáította bakóinak fülébe Nagy Sándor

- Odafönn igazságosabban ítélnék majd fölötünk - volt Leiningen búcsú szava.

- Azt hittem utolsó leszek, ki mindig első voltam a csatában! Éljen a haza! - dörgé Damjanich. Ezeket a szavakat jegyezte fel az akkori krónikás. De a vérengzésnek még nem volt vége. Október 25-én lötték főbe Kazicz Lajos tábornokot, Ferencnek, a költőnek fiát s 1850. január 19-én Gáspár Lajos tábornok zárta be a vértanúk sorát. Pitkény Gyula tábornokot várfogságra ítélték, Gaal Miklós tábornokot betegesen vitték Pestre, s Lenkey János tábornok csak azzal kerülte el a tizenhárom sorsát, hogy a rabságban megtébozódva hunyt el 1850. február 7-én.

Arad várában összesen 16 hadvezért végeztek ki, tizenegyet kötéllel, ötöt golyóval. 464 fogoly közül 400-at várfogságra vetettek, ezek közül 183-at vasban.

Pesten az Újépületben működő haditörvényszék október 10-én Csányi László és báró Jeszenák János, október 20-án Woronieszky Miciszláv ezredes, október 24-én Csernus Manó, báró Perényi Zsigmond és Szacsvey Imre végezték életüket az akasztófán. 49 akasztás, 65 főbelövés, összesen

114 kivégzés tanúsítja a győzők dühét, mely ellen Európának egy szava sem volt! 36-an „in effigie” (jelképesen) jutottak akasztófára.

Először történt Magyarországon erre kárhoztattak egy főpapot, báró Bémer László nagyváradai püspököt, míg Róka József Csanádi püspök helyettesével együtt húszévi várfogságra „kegyelmezték”. Leonovics József egri érseket és Jekelfalussy Vincze szepesi püspököt méltóságuktól megfosztva, osztrák Kolostorokba száműzték. Horváth Mihály Csanádi püspököt pedig jelképesen akasztották föl.

A pesti Újépület, Olmütz, Josefstadt, Kufstein, Theresienstadt, Königrac, Munkács, Komárom, Arad, Pétervárad, Gyula-Fejérvár és Nagy-Szeben börtöneiben magyar politikai rabok csörgették láncukat. 1765 ítélet nyomta a családokat s az elrettentés politikája Magyarországra soha nem nehezedett nagyobb súllyal, mint a szabadságharc részeseire.

A másfél év alatt vívott csatában 7623 magyar, a románok, szerbek fagyjűlöletének pedig huszonnégyezer magyar lett az áldozata.

Most, amikor ismét elhelyezzük koszorúinkat az aradi hősök emlékművénél emlékezzünk a 150 évvel ezelőtti gyászos eseményekre, idézzük fel a szöveget felejthetetlen sorait:

„Az nem lehet, hogy annyi szív hiába onta vért,
S annyi hiú kebel szakadt meg a honért!

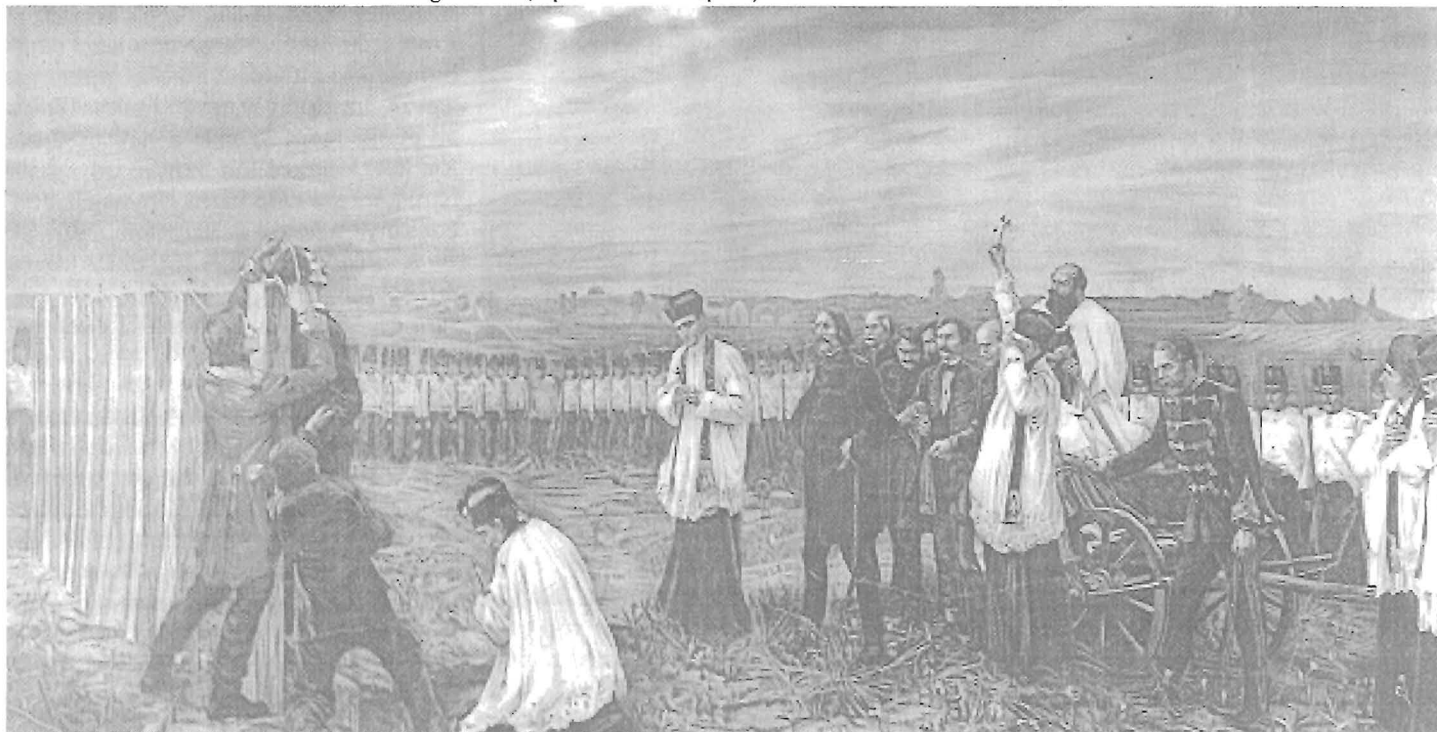
Az nem lehet, hogy ész, erő, s oly szent akarat
Hiába sorvadozzanak egy átoksúly alatt.”

Úgy véljük, szép gesztus a román kormánytól, hogy a Ceausescu rémuralma alatt pincébe tett „aradi vértanúk” szoborcsoportja ismét méltó helyre kerülhet Arad városában.

Császár Ferenc

(Adatainkat az 1898-ban megjelent „A magyar nemzet története” című sorozat X. kötetéből merítettük.)

Thorma János: Kilenc aradi vértanú kivégeztetése (kép: Pannon enciklopédia)

ELINDULTAM SZÉP HAZÁMBÚL...

Hazajáró lelkek

Szavakkal alig kifejezhető, nagy hatású, örömteli, megható pillanatokban sem szűkölködő délután résztvevői lehettünk, mi a szerkesztőség tagjai, s mindazok, akik szeptember negyediké délutánján eljöttek a némethonban élő Endrődi Bella János festő és költő alkotói kiállításának megnyitására. A Közösségi Ház földszinti terme zsúfolásig megtelt, a szó szoros értelmében zsúfolásig!

A közösségi Ház vezetője, Molnár Borbála üdvözölte a megjelenteket s átadta a szót Császárné Gyuricza Évának. Szavaiból idézünk:

„Az Endrődiek Baráti Körének jutott a nagy megtiszteltetés, személyszerit nekem a nagy öröm, hogy Endrődi Bella János kiállításán üdvözölhetem Önöket...

Az istenáldotta tehetségű endrődi Bella családból most, Bella János műveivel találkozunk; legújabb verseskötetével, és festményeivel. János, az Alföld szülötte, a Körös partjáról való, de már több évtizede külföldön él. Jó endrődi szíve vissza-vissza húzza, hacsak teheti, hazajön...” - majd e szavak után az alkotó életútját ismertette Éva, és így folytatta: - „Nem kis büszkeséggel mondom el, hogy János, már 6 éve tagja az Endrődiek Baráti Körének. Versei, illusztrációs költeményei révén állandóan köztünk van. Példaértékű és irigylésre méltó gondnal, kitartással gyűjti szülőfalujának népballadait, a nagy kántor Újházi Miklós búcsúztatóit, az endrődi nótákat, mondákat. Joggal állíthatom, hogy népművészetünk lelkes apostola, mely munkában nagy segítője testvére Mária...” - Gyuricza Éva, a költő szavaival, versidézeteivel bizonyította mindazt, amit a művészről elmondott, s így folytatta - „Hosszú idő óta

szomorú sorsa a vidék Magyarországnak, hogy felneveli, kitanítatja, de megtartani nem tudja a tanult emberfóket. Így nem marad más, mint a várakozás a hazatérőkre. Várni, és szeretettel fogadni őket. Talán így alakult ki és vált hagyománnyá a vendégszeretetünk. Örömmel tölti el szívemet, hogy ilyen szép számmal itt vagyunk Bella Jánost köszönteni, műveit meghallgatni, és festményeiben gyönyörködni. A ránk váró élményt előre köszönöm Endrődi Bella Jánosnak, s a kiállítást megnyitom.”

A továbbiakban Tímár Sarolta mondta el Bella János néhány versét, amit a közönség nagy tetszéssel fogadott.

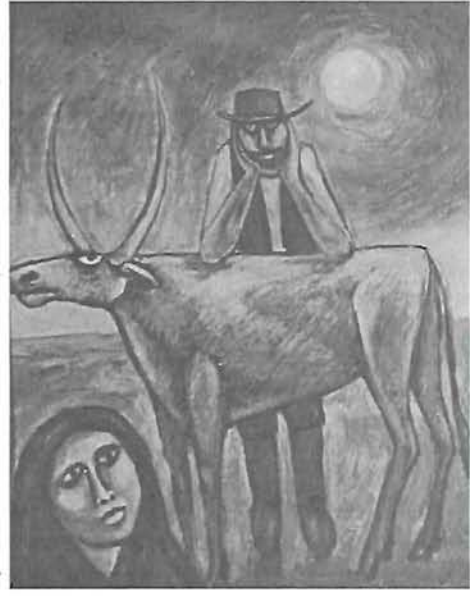
Majd, a nem is olyan régen Gyomaendrőd díszpolgári címmel kitüntetett, nyugdíjas tanár, Márton Gábor szolt a megjelentekhez. Mondanivalóját néhány versidézettel vezette be, utalt a tehetséggel gazdagon megáldott Bella családra, majd a művész megjelent munkáiról szolt:

„Első verses kötete a SZÓLÍTÁS NAPJA c. 1992-ben jelent meg. 1992-94 között született költeményeit a SZÁZ VERS c. kötet tartalmazza. Harmadik kötete a most bemutatott VERSES NAPLÓ 1995-98-ban írt versek válogatása. 42 éve ír verseket Az évek nem szűrkítették el a költőt. Felelevenednek az emlékek. Mester-kézzel végzi munkáját. Az anyanyelv tiszta zengése hibátlan. A versek páros és kereszt rímei szép csengésűek. Időnként a tiszta rímek és az asszonánszok változása érdekesebbé teszi a hallgatását, olvasását. A természet, virágok, fák, madarak... Endrőd, az alföldi Magyarország képei szívmengetők. Ennyi időt magyarul nem értő emberek áradatában eltölteni, és tökéletesen, tisztán, magyarosan, zamatosan verssé formálni érzéseket, nagy-nagy érdeme a költőnek. Szándékosan Gergely Ágnes, Tímár Máté, Iványi Mária nevét említem melléd. Mily gazdagon temett értékeket, művészeket egyetlen kis területen, itt, a vacerok faluja!

Köszönjük Nektek! Büszkéek vagyunk Rátok!”

A nagy tapssal köszöntött előadás után ismét Tímár Sarolta szépen csengő hangján előadott versekben gyönyörködhetett a közönség.

S most következett - úgy is mondhatnám - a meglepetés! A programban nem szereplő esemény! Az ötvenéves találkozóra összegyűlt öreg diákok közül előlépett Nagy Imre, aki elmondta, hogy a megnyitó nem fejezhető be anélkül, hogy Bella János által oly nagyon szeretett népdalok fel ne csendüljenek, megkérte Puskás Dezső zenetanárt, hogy szólaltas-

Baromra támaszkodó

sa meg furulyáját. És megszólalt a pásztorok muzsikája... A Nagy Magyar Alföld üzenetét hozta ide ebbe a kis terembe, ahol áhítatos csöndben hallgattuk. Hallgattuk a furulyaszót... hallgattuk a mezőkön, réteken elsuhanó szél zúgását, a madarak dalát, a Körös csobogását, hallgattuk a furulyaszót... Majd ismét Nagy Imre állt a terem közepére felszólítva az egybegyűlteket, hogy énekeljenek. És ami még nem történt meg ilyen alkalmakkor, a megnyitóra érkezett hallgatóság el kezdett dalolni: „Elindultam szép hazámbúl, híres kis Magyarországból, Visszanéztem félutamból, szememből a könny kicsordul...” És következtek egymás után a szebbnél szebb dallamok. És énekelt a nagy számú közönség, akik közt nagy örömeinkre ott voltak a polgármester, a jegyző, az alpolgármester urak is. Folyt az ének; Megyen már a hajnalcsillag, Kis kút, kerek kút van az udvaromban, Ennek a szép barna lánynak, Látod édesanyám, látod édesanyám...

A nóta elhalkult, az éneklés véget ért, s a meghatottságtól szólni csak lassan, csendesesen tudó Endrődi Bella János lépett a hallgatóság elé.

„Tisztelt közönség!

Kérem, legyenek elnézők, ha meghatottságom, és a magyar élőbeszédben való gyakorlatlanságom miatt a most rám bízott feladatnak nem tehetek úgy eleget, ahogy szeretném. Az én feladatam most az lenne, hogy festményeimről szóljak. Megtehetem, hiszen szakmámba vág, noha eddig mások beszéltek helyettem a verniszszaikon.

Endrődi Bella János alkotását magyarázza

Tette ezt magyar földön nem egyszer, és itt is most 5 éve, Szabó Ernő rajztanárom, aki engem épp most 50 éve a művészi pályámra elindított.

Ami az itt kiállított festményeimet illeti, színbeli és tartalmi milyenségéről a következőket lehet mondani; komponálási módszerem geometrikus: vízszintes, függőleges, átlós és körvonalak diktálják a motívumokat. Az így létrejött négyzet, háromszög, és kör alakú viszonylatok dinamikus egyensúlyt hoznak létre a síkon, amihez otthonosan társul a három szín: piros, sárga és kék, egyensúlyt, harmóniát teremtve.

A tartalmat illetően elmondhatni, hogy az érdeklődésem központjában az ember áll, aki igen jó viszonyban van a környezetével, sőt az egész világmindenséggel; Istennel és angyalokkal, akikről lebegni és repülni is megtanultam!

De kezdjük az elején.

A művészethez két úton lehet közeledni, az objektív, és a szubjektív úton: ez alanyi, az tárgyi karakterű. **Az objektív úton** megtanulja az ember összefüggéseiben látni a szemmel felfogható világot, azt megértve, művészi eszközökkel visszaadni, képessé lesz, miután a perspektívát, az anatómiát, a színelméletet és a festői technikát elsajátította. Ezen az úton a naturalizmus és realizmus állomásain át eljuthatni az impresszionizmusig. Ez jelenti az optikai világról alkotott kép végállomását. Onnan már csak egy ugrásnyi az út az Expresszionizmusba, mint ezt Van Gogh munkássága jól bizonyítja, de ez már **a szubjektív út.** Oda csak az juthat el, aki felnyitja lelki szemeit, kitarja érzésvilágát, ami által a tudatalatti, fantáziadús, és

álomszerű elemek törhetnek elő, és misztikus mivoltuk miatt, miként az álmok is, megfejtésre várnak.

E szubjektív út az expresszionizmus, a kubizmus, a faovizmus állomásokról is távolabb viszi az embert: a Ciricó-i piktúra metafizika, valamint a dadaizmus és Sigmund Freud-i pszichoanalízis elvezet a szurrealizmusig, ahol már szünyöglábú elefántok és égitestek zsiráfok álldogálnak. E csoportban találjuk Ciricot, Dalit, Mirót, Max Ernest, és a töb-

bit, élükön André Bretonnal, aki a szurrealizmus mibenlétét így fogalmazta meg: lelki automatizmus, az ész kontrolljának kizárása mellett! Tehát álomszerűségek és a véletlenek vezetnek az embert az alkotás útján. Az új módon elkészült művek előtt, gyakran maga a festő is, tanácstalanul áll, de sokszorosan kárpótolva lesz, ha megfejtésre talál! Így volt ezzel már Leonardo is, aki vízzel befröcskölt falon hosszabb elmélyülés után nagyszerű csataképet vélt felfedezni. Így volt ezzel Cirico is, akinek Appoliner költőről festett arcképén már körrel jelezve volt a hely, ahol nem sokára őt gyilkos golyó utolérte. Így volt ezzel Picasso is, aki az „Avignoni kisasszonyok” című képe, lomok közül előszedve, egy évvel az elkészülés után

jelentette a kubizmus kezdetét, ami által Cezánné több évvel ezelőtti kijelentése is érvényre jutott, miszerint: a természetben úgy formálódnak a dolgok, mint kocka, hasáb, gömb, piramis és prizma. De ha már Picassóról szólok, had mondjam el róla azt is, hogy egy napon a szemére vetették, hogy a „sírónő” című képe nem úgy néz ki, mint egy síró nő! Erre ő azt felelte: „Nem volt céloom síró nőt úgy festeni, ahogy kinéz, sokkal inkább úgy, ahogy érzi magát!”

És most, magamról szólok; amióta lemondtam a látott világ szolgái másolásáról és e helyett én is egy költői, átélt világ megjelenítésén szorgoskodom, én is gyakran állok tanácstalanul egy-egy elkészült festményem előtt! Ilyenkor elgondolom, hogy most kellenének a szavak! Az anyámtól! A környezetemtől! Ezzel elmondhatnám e festményben rejlő titkokat, amivel a lélek ajándékozott meg, mint valami csodálatos álommal, ami megfejtésre vár...

Tisztelt közönség! Én ezzel festményeim szíves figyelmükbe ajánlom! Köszönöm türelmüket.”

És mit tehet mindehhez ehhez hozzá a tudósító? Céloom nem volt más, mint hogy beszámoljak erről a nem mindennapi eseményről, figyelmükbe ajánljam a költőt, a festőt. S végezetül, most ismét csak az Ő szavait veszem kölcsön:

„...Elmúlt hát a program, s hazamennem a hívott és hívatlan vendégek...

Vége van...nincs folytatása ennek:

Szívekben csak visszahangzik az ének.”

Császár Ferenc

A nagyszámú érdeklődők

Szeptember

16-án a délutáni órákban ünnepélyes keretek között

a Gellért Szálló gobelin termében aláírásra került a FIDESZ MAGYAR POLGÁRI PÁRT és a MAGYAR KERESZTÉNYDEMOKRATA SZÖVETSÉG együttműködéséről készült okmány, melyet a FIDESZ részéről Orbán Viktor, az MKDSZ részéről pedig Surján László írtak alá. Az aláírást megelőzően Orbán Viktor néhány szóban összefoglalta a most aláírásra kerülő okmány jelentőségét, utalt arra a szövetségre, amely már a választásokon is győzelemre vezette a polgári erőket. Őt követte Surján László az MKDSZ elnöke, aki így szövegezte az egybegyűltekhöz:

„Tisztelt miniszterelnök úr! Tisztelt egybegyűlteket. Hölgyeim és uraim. Tisztelt ünneplő közönség!

Két évvel ez előtt döntenünk kellett. Az volt a kérdés, hol, milyen összefogás keretei között érvényesíthetjük a legjobban a kereszténydemokrácia értékeit, mi szolgálja legjobban a társadalmi elvárásokat, és mi van összhangban a választói törvény adottságaival.

Mint tudják, s mint a jelen esemény is mutatja, a megoldás a Fidesz Magyar Polgári Párt lett.

Az a kapcsolat, amely akkor kialakult, nem érdekházasság volt, komoly elméleti alapjai voltak.

Közös munkára szövetkeztünk

Még akkor is, ha egyesek, - még ma is - káromlásnak tekintik egy szabadelvűt, ha még annyira nemzeti, de szabadelvű párt és a kereszténydemokrácia kapcsolatát.

Nem tűz és víz csupán üszkös hamut maga után hagyó házasságáról van szó.

Az erő, amely egy ilyen kapcsolatból származik, képes volt megteremteni Németország legsikeresebb 16 évét, képes volt ellenzékbe szorítani tavaly Magyarországon a hatalom korábbi birtokosait.

A Fidesz Magyar Polgári Párt és a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség vezető testületei egy komoly dokumentumot hagytak jóvá, amely nemcsak együttműködésük kereteit szabja meg, hanem rögzíti az említett közös alapokat, a közösen vallott elveket.

Ez a dokumentum azt a tételt is a jogilag érvényes elkötelezettség szintjére emeli, amelyet Orbán Viktor már 1997. augusztusában kimondott Győrött: nincs polgári politikálás kereszténydemokrácia nélkül.

Azonban nem maradhatunk meg az elveknél. Hiába rendezünk szép ünnepi alkalmakat, aláírásokat, ha a közös elvekre nem épül közös cselekvés.

Ha a most meghatározott kereteket nem tölti ki a gyakorlati együttműködés,

ha helyi szinten nem ismerik fel, hogy nemcsak az elvek, hanem az érdekek is közös, ha nem vállalják a minden emberi kapcsolat alapkövetelményét; a másira való odafigyelést és a másik iránti tiszteletet, ha a felek egymás segítségét viszonzatlan áldozatnak, s nem a közös érdekek érvényesítési módjának tartják: akkor hiába van ez a mai nap, hiába a szép elvek.

Tengely nélküli, azaz használhatatlan kocsi leszünk, a latinok régi mondása szerint: elmélet gyakorlat nélkül, kocsi tengely nélküli.

A legnagyobb baj az lenne, ha fent a szép elveket hangoztatnánk, lent pedig az önérdék kíméletlen érvényesítése megmérgezné a légkört és aláásná a polgári koalíció tisztességét.

Az egybegyűlteket ünneplő közönségként szólítottam meg. Akik most itt vagyunk, nemcsak ünneplésre szövetkeztünk, hanem közös munkára. Magyarország szellemi, lelki, gazdasági megújítására. Félre kell tennünk öns érdekünket, hogy érvényesítsük a közös érdekeket, ezek nemcsak a most aláíró két szervezet érdekei, hanem az egész nemzeté.

Bízom abban, hogy nemcsak ünneplő közönség van jelen, hanem cselekvő közösség is, amely képes a tervet valóra váltására." Császárné Gyuricza Éva

rabolt paprikát, paradicsomot kedvünk szerinti mennyiséget, és főzzük össze őket.

Tupírozási lehetőségek: (vagy-vagy és is-is működik!)

- tegyünk bele darabot krumplit (krumplis lecsó)
- tegyünk bele felvert tojást (tojásos lecsó)
- szaggassunk bele galuskát (galuskás lecsó)
- karikázzunk bele főzőkolbászt (lecsó kolbással)
- karikázzunk bele virslit (virslis lecsó)
- főzzünk bele Juliska-babot (babos lecsó)
- főzzünk bele hűskockákat
- főzzünk bele füstölt szalonnát (sóherek csak a бүrkét főzik bele...)
- tegyünk bele erős paprikát (csípős lecsó)
- tegyünk bele akármit, és adjunk neki nevet...

A „nem lehet abba hagyni“ csirke

Azonos csirkealkatrészekből készítjük (pl. szárnyak vagy felső, ill. alsó combok, nyolc darab). 8 dkg lisztbe belekeverünk egy kiskanálnál majornánát, fehérborsot, őrölt köménymagot, sót, piros paprikát, csipet chilit, és őrölt zöldborsot. A fűszeres lisztbe beleforgatjuk a csirkealkatrészeket, és kivajazott jénaiba vagy tepsibe helyezzük. A

Ambrus atya konyhája

Új sorozatot indítunk. Időnként ellátogatunk Seidl Ambrus plébános konyhájaiba, és benézünk fazekaiába, hátha valami finomság titkát elleshetünk tőle.

Lecsó tupírozva:

Ősszel a lecsó idején éljük. Élünk hát vele...

Vegyünk sok hagymát, apróra darabolva dinszteljük, majd tegyünk bele da-

maradék lisztet rászórjuk. Tetejére karikázzunk lilahagymát (két nagy fej), megszórjuk 10 dkg füstölt-sajttal és 10 dkg nem füstölt sajttal. 4 dl tejfölbe 4 evőkanál olívaolajat keverünk, és 4 nagy cikkely fokhagymát törünk bele. Ezt ráöntjük az egész tetejére és lefedjük vagy lefóliázzuk.

Előmelegített sütőbe 250 fokon 50 percig sütjük. Tálalás: rizzzel, (pl. kukoricás, fodros-petrezselymes rizzzel). És ne lepődjünk meg, ha nem tudjuk abba hagyni...

Gombáspalacsinta

Apróra vágott hagymát pirítunk olajon, majd hozzáadjuk a gombát, amit szintén apróra felvagdaltunk, valamint kevés piros paprikát, sót. Lefedve hagyjuk saját levében rotyogni, míg meg nem fő a gomba. Ha kell, kevés vizet még töltünk hozzá, hogy megfőjön, de a végére elpárologtassa a levét.

Ekkor le vesszük a tűzről, s ha már kicsit meghűlt, tejfölbe kevert liszttel behabarjuk és krém sűrűségűre főzzük. A korábban megsütött palacsintákat megtöltjük vele, és tűzálló tálba tesszük. Ráöntünk tejfelt és sütőben sütjük tálalás előtt. Fejenként 2-3 darabot számoljunk, mert laktató étel: ennél lényegesen többet nem lehet belőle megenni. Ezért főétkezésnek is ajánlható, de vendéglátó ételnek is.

Csokoládékrém bármilyen célra

Vegy fél liter tejet, tegyél bele két kanál lisztet, egy tojást, kakaót kellő mértékben. Kezdd el főzni (lehetőleg teflon láboskában, hogy ne égjen le) kavargatva, ha nagyon tapad, vedd le a tűzről. Amikor összefőtt, kavard jól össze simára (segíthet ebben egy mixerstáb), és hígítsd fel tejjel krém állagúra. Ekkor adj hozzá cukrot, kellő mennyiséget.

Evvel a csoki krémmel a következőket tálalhatod:

- piskótát darabokra törve, tálba rakva leöntöd (így készül a Somló Galuska)
- tányérba téve, tejszínhabbal díszítve
- pörkölt darabos diót keverve bele
- gyümölcsdarabokat téve pohárba, ezzel leöntve
- sűrűre főzve megkenhető vele tortalap is
- végül mindenképp adj neki valami jó nevet...

CSAK ÁHÍTATOS LÉLEKKEL...

ge, romantikája, a természet harmóniája már gyermekkorába megfogta, lényének alkotó elemévé vált. Középkorúként sokat rajzolt, festett, festőművészek irányításával tudatosan készült a művészi pályára. Erettségi után mégis a reáltudományokat részesítette előnyben. Több főiskolai és egyetemi diplomával a zsebében, már felnőtt fejjel lépett újra a festőművészeti alkotás koránt sem könnyű útjára. Sokak meglepetésére, sikeres marketing szakemberként cserélte fel az üzletkötést, az igazgatói állást az ecsetre. A nyolcvanas évek elején, a napi munkája mellett kezdett újra festészeti stúdiumokra járni, majd 1984-től a budai ikonfestő-műhely tagjaként óriási hittel, hatalmas lelkesedéssel és energiával látott neki a sok-sok lemondást, alázatot igénylő feladatnak; felkészülni az ikonfestői hivatásra.

Festészeti tanulmányaival párhuzamosan teológiai és képezte magát. Kutatói alaposággal elemezte a bolgár, görög, orosz, román és szerb ikonfestészeti hagyományokat, a táblák

Augusztus 20-án nyílt meg Latorcainé Ujházi Aranka ikon képeiből az a kiállítás, amelyről csak most számolhatunk be olvasóinknak. Felke-rekedvén néhányan egy szép nyarutói napon elindultunk a Miskolc melletti kis, városkába Szikszóra, hogy megtekintsük a kiállítást. Olvasóink tudják, hogy városunk szülőiteiről, az írók, költők, festők, fotóművészek sikereiről mindig örömmel számolunk be, bárhol is legyen az az országban, a nagyvilágban. Most is ezt tesszük.

Belépve a Művelődési Központ kiállítótermébe elénk tárult egy csodálatos világ. Az Ikon-festészet reme-keiből összeállítva. Egy gondolat fogalmazódott meg bennünk: Ide csak áhítatos lélekkel szabad belépni. Ide csak az jöjjön, aki nemcsak képeket akar nézegetni, hanem aki el tud, és el akar mélyedni az Isteni szeretetben, aki keresi az Istent, aki keresi a Békét!

Tudom, hogy olvasóink közül so-kan ismerik Arankát. Mégis szüksé-gesnek tartjuk ezúttal életútját röviden ismertetni, hogy sok ezres ol-vasó táborunk szerte az országban, és itthon megismerhesse Latorcainé Uj-házi Arankát.

Gyomán született 1953-ban. A hit világa, a kiteljesedett szeretetre való törekvése, környezete természeti vilá-gának, a Körösök vidékének szépsé-

alapozásától a recepttúrákon keresz-tül az aranyozás végkikészítő fázisáig, és építette be azok alkotóinak mester-fogásait saját művészeti kelléktárába. Művészi készségét és tudását hosszabb-rövidebb idejű külföldi ta-nulmányi utakon is bővítette, melyek

sorából kiemelkedett 1995-ben a Lvo-vi Egyetemen folytatott vendégkurzu-sa. Alkotásait a nagyközönség számos kiállításon ismerhette meg, ol-tárképei többek között Alsóvadászon, Budapesten, Gyomaendrődön, Hajdú-szoboszlón, Homokkomáromban a "képbefoglalt imádságként" nap, mint nap az Isten és az ember kegyelmi kapcsolatát, a hit világát erősítik. Ele-tének meghatározó állomása a Hajdú-szoboszlón, a kilencvenes évek elején épült görög katolikus templom hu-szonkilenc táblából álló ikonosztáza-nak megfestése és átadása, amelyet dr. Keresztes Szilárd hajdúdorogi me-gyéspüspök szentelt fel 1998 őszén. Az ikonosztáz az "Istenszülő oltalma" főképe dicséretben részesült az 1996. évi Brüsszeli Euréka - Találmányok és szellemi különlegességek világkiállítá-sán.

Ikonfestő életútjáról a Magyar Te-levízió portréfilmét forgatott, és azo-kat a "Magyarország 2000" nagyszerű és rangos művészeti soro-zat keretében, illetve pünkösdhétfőn Ujházi Aranka ikonjai címen mutatták be.

Kedves Aranka! Reméljük, hogy nemsokára szülővárosodban is sor kerül művészeted, nagyszerű alkotá-said bemutatására. Várjuk!

Császár Ferenc

*Moadi Zol cipőkészítő-
fogtechnikai és kereskedelmi
Kft*

Telephely: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 45.
Telefon: (66) 386-578

Corvo Bianco Schuh Bt.

Corvo bianco

Cipőipari Bt.
5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.

☎/Fax (66) 386-896

☎(30) 9457-148

Női, Leányka-, és Fiú- cipőgyártás

Mária néni meséi

A BÖLCS TEKNŐS ISKOLÁJA I. RÉSZ.

Hallottátok-e már híret
Mocsárországnak, gyerekek?

Furcsa vidék ez, annyi bizonyos. Jókorra zombékpaddock zödelnek, ameddig a szem ellát, közöttük még békanyalás víztükröt borzogat a jókedvű szél.

Imitt-amott náderdő zizegeti hajladozó leveleit, vízi madarak rikoltoznak, zajonganak a nyári napsütésben, és piros lábú gólyák tapossák a zöld színű vizet. Ezen a vidéken éledégt az öreg teknős apó. Naphosszat egyebet sem tett, mint ezer éves tudományon törte a százesztendőss fejtét. Nagyon okos volt az öreg teknős, egész Mocsárország hozzájárult tanácsért. Segített is szívesen, minden ügyes-bajos dologban. Csak az volt a baj, hogy így rengeteg időt elvesztegetett. Elhatározta tehát, hogy minden tudományát összeírja egy nagy-nagy lapulevéltre, azt kiszögezi az ajtajára, és ott bárki, bármikor olvashatja.

No, hiszen bölcs volt ökelme, az igaz, hanem azt mégis elfelejtette, hogy Mocsárországban ritka vendég a tudomány, olvasni meg rajta kívül, éppen senki sem tud.

Támadt is akkora csődület hamarosan az ajtaja előtt, hogy beillett volna országos vásárnak.

Ott volt Breke Berci, a világhírű magasugró béka, Sziszegő Szidi, a fullánkös nyelvű vizisikló, Csigá Béni, aki egyre azt hajtogatta, hogy „lassan járj, tovább érsz”, no meg a rák is, akiről azt beszéltek a rossznyelvek, hogy hátrafelé jár, pedig egy szó sem igaz az egészből.

Ejnye, a vízipókokat, szitakötőket, a dunnyogó húron játszó szúnyognépet majdhogynem elfelejtettem.

Egyszóval sokan voltak, de azt senki sem tudta megmondani, hogy mire jó az a rengeteg ákom-bákom teknős apó ajtaján.

-Brekeke! - ugrott nagyot a béka. - Azt hiszem a legjobb lesz, ha megkérdezzük tőle!

mire csúsznál-másznál! - kuncogtak a vízipókok.

-Akkor hát legjobb, ha én megyek! - sziszegte a sikló. - Nekem ugyanis olyan édes a szavam, mint a szirup. Ezért szeret mindenki olyan nagyon.

Hej, támadt erre akkora zúgás, nyüzsgés a szúnyognép között, hogy még a teknős is meghallotta. Ki is tekintette nyomban a sáslevél ablakon, és haragosan rájuk mordult:

-Miféle láрма ez, szedte-vette teremtette? Még dolgozni sem hagyjátok az embert?

-Ne bosszankodj tiszteletreméltó Teknős! - Sziszegte mézédés hangon Szidi. - Csak azt szeretnénk kérdezni, hogy miért van ez a sok ákom-bákom az ajtódra írva?

-Ákom-bákom? - ráncolta össze homlokát a teknős. - Hiszen ez csupa olyan tudomány, amiért naponta bekopogtat hozzáam valamelyikőtök, és azért írtam ki, hogy erről ki-ki elolvashatja, amit akar.

-Nahát! - ámuldoztak a mocsárlakók. - Szép, szép! - örvendezett a sikló is. - És nagyon érdekes, csak az a kár, hogy nem tudunk olvasni! Szomorú, de így van.

-Brekeke! Bizony így van! - bólogatott a béka.

-Az már igaz! - szontyolodott el sorban mindenki.

-Hát ez baj! - csóválta meg a fejét a teknős, de aztán felderült az arca. - No, majd segítünk a bajon.

BÚCSÚZÓ VADLIBÁK

Nini, mennyi vadliba
repül fönn az égen!
Úgy gágognak, ilyen zajt
nem hallottam régen!
Surranó szárnyak csukódnak, nyílnak,
röptükkel egy nagy V betűt írnak,
üzenetként a ködbebújt napnak,

-Akarjátok, hogy én tegyem? - kérdezte a rák.

-Dehogyan te, majd én! - buzgókodott a csiga.

-Eredj, te csupaláb! Hiszen ránk esteledne,

tűnő nyárnak, rég elmúlt tavasznak, s ígéretként az ismerős földnek, hogy jövőre újra visszajönnék.

ÜZENT AZ ŐSZ

Apró, pici esőcseppek kopogtatnak: kipp, kopp!
Üzent az ősz a világnak valami nagy titkot.
Szél súgta felhőnek, felhő csepre váltja, bölömbika böggő hangján világgá kiáltja:
- Átlépett a nyár az erdőn, zöld szálva fénylett.
Hogy tova tűnt, kertek, bokrok ifjú lombja vén lett.
Megsárgult a téli körte, piroslik az alma, bogárlmot melenget már hulló levél malma.
Bogár álom hosszú álom, sok éjen is átér, mikor az idők útjára már a tél is rátér.
De megébred, aki alszik, a világ is így jár, tél után új tavasz jön majd, tavasz után új nyár.
Apró, pici esőcseppek kopogtatnak Kipp, kopp.
Amit üzent a szél, az ősz, elmondtuk a titkot.

SZUNDIKÁL A BÍBICE

Bíbice röppen
Borbolya ágra,
Gyöngyszeme rebben
Rétre, virágra.
Nap süt az égen,
Csillan a fű,
Zeng a tücsökdal,
Csöpp hegedű.

Szél szalad át a
Réti mocsáron,
Bíbice búbján
Borzol az álom.
Ringat a tükés
Borbolya ág,
Szórja virága
Sárga havát.

A mesét és a verseket írta: Iványi Mária

THERMIX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

☒ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Értékesítésre ajánljuk:

Szövetkezetünk eladásra kínálja a Gyomaendrőd, Lévai út 21. Sz. Alatt (1320 m², 90%-a szilárd burkolatú) működő mésztöltő telepét a hozzá tartozó mésztöltő géppel, vasbeton égetett- és oltott mésztárolókkal.

Érdeklődni lehet: Gyomaendrőd, Ipartelep u. 3.
Knapcsek Béla szöve. elnök
30/9552-374, illetve a fenti telefon számokon.

GYOMAFARM Kft.

A GAZDÁK SZOLGÁLATÁBAN
A Penny Market mellett
06-66-386-359

A Gazdabolt új ajánlatai:
Gyomaendrőd, Apponyi u.3.
Ammóniumnitrát 34%-os 3.200 Ft./q
Őszi búza vetőmagok II. fok 4,300 Ft/q
csávázva 5.000 Ft/q
Az árak az ÁFA-t tartalmazzák!

ISKOLAI TALÁLKOZÁSOK ENDRŐDÖN

Szent Imre Polgári Iskola volt tanulóinak 50 éves találkozója

'99. Csejti talákozója

A vakáció vége bővelkedett diák találkozókkal. A belterületi évfolyamok részéről ez nem ritkaság. Minden évben nosztalgizik néhány osztály. Szép szokás.

Most azonban - ami eddig soha nem volt - két tanyai iskola tanulóit, - csejti és nagylaposi, - is megszervezték seregítésüket.

JÚLIUS 31.

Endrőd egykori legtávolabbi zugában a Csejten működött egykori iskola öreg diákjai tervezték meg találkozójukat. Egy Pápan élő egykori diákunk Kovács Ferenc volt értelmi szerzője, fáradhatatlan szervezője a rendkívüli eseménynek.

Századnyi „fiú és leány” jött össze a Rózsahegyi Kálmán általános iskola falai közt, hogy kalandozzon a boldog évek homályba vesző útjain.

Sok nagymama és nagypapa, volt diákunk, büszkélkedett gyermekeivel, unokáival, hasznos, sikeres, boldog életével. Záporozott a hálás szó, a szívből jövő elismerés az osztatlan iskolában végzett munkáról, dolgos életről. Kegyelettel adóztak a már örökre eltávozott tanítókról, tanulótársakról.

Csak a szépre emlékezünk, boldogan.

Hálás, köszönő szavak sorakoztak a Lesniczkyek, Stüsü-Kovács Imre, Paróczai Gergely, Rojik Mihály...és mások nevéhez. Az ismert sírokra virágcsokor is került a méltó szavak mellé.

Aztán a volt csejti diákok a Birkacsárdában folytatták órákig tar-

tó beszélgetésüket, izes falatok és csúszó kortyok mellett. Az autodidakta Kovács Ferenc még miniatűr festményeivel is kedveskedett volt nevelőinek. Feledhetetlen nap ma-
rad 1999. július 31.

SZEPTEMBER 4.

E napon 50 éves találkozóra gyűltek össze Endrődön a volt Szent Imre Polgári Iskolában és az 1949-ben az Általános Iskolában végzetek. A találkozóra az ország minden részéből jöttek, még határon túlról is az öreg diákok. A találkozót összekötöttük Endrődi Bella János kiállításával, melyről lapunkban (166-167 old.) bőven beszámolunk. A „hagyományos” osztályfőnöki óra után vacsorával egybekötött beszélgetés kezdődött a Domszög étteremben,

Az osztálytársak elhatározták, hogy az endrődi Rózsahegyi Kálmán Általános Iskola diákjait segítő alapítványt hoznak létre. A baráti beszélgetés jó hangulatban a hajnali órákban ért véget.

SZEPTEMBER 18.

A volt nagylaposiak e napon zárták a találkozók sorát. Paróczainé Timár Edit fáradhatatlan szervező munkáját koronázta e szép,

sikeres találkozó. Hangulatos osztályfőnöki óra után a sírokra vitték az emlékezés virágait. Majd autókaraván indult Mezőtúrra, hogy az egykori diaktárs, Tóth Ignác vendéglőjében zárják az ünnepet. A menet rövid időre elidőzött Nagylapason, mely az utolsó „Túlakörösi” oktatási intézményként 1976-ban szűnt meg.

Diákcsínyek, kirándulások, országjárások, táborozások, műsoros esték, tornavizsgák, akadályversenyek, ...emlékeit vidám énekléssel kísértük.

Orvosok, mérnökök, jogászok, nevelők, kiváló szakemberek, dolgos munkások, szorgalmas földművesek lettek a volt tanítványok. Örök barátságok, feledhetetlen szerelmek, szép családi életek indultak el a már csak emlékekben létező iskolából.

Érdemes volt vénülő fejjel is emlékezni rájuk!

MÁRTON GÁBOR
FÜLÖP IMRÉNÉ

A TURUL CIPŐ KFT

Felvételre keres varrónőket, cipőfelsőrész-készítőket és cipőgyártókat gyomaendrődi, dévaványai és kamuti településeire, tartós munkára, jó kereseti lehetőséggel.

Vidékről bejárást térítjük, vagy megoldjuk.

Érdeklődni lehet: 66/386-251 telefonon Oláh Ferencnél

VENDÉGEK VOLTUNK SZENT GELLÉRT NAPJÁN, SZENT ISTVÁN UDVARÁBAN, A KATOLIKUS ISKOLÁBAN

Csodálatos élmény. Szent István király korát idéző környezet. Államalapító királyunk és Udvara kelt életre az iskola névadójának napján, szeptember 24-én, az iskola gyermekei által előadott Szent Gellért liturgikus játékbán.

A kort idéző gregorián zene hangjaira vonult be Szent Gellért püspök. Utána Szent István királyunk és Gizella királyné, majd gyermekük Szent Imre, s utána sorban az Árpád-házi királyok. Méltóság és komolyság. Ünneplés. A kort idéző gyönyörű koronák, püspöki és királyi jelmezek. Ünneplés fogadás, tisztelgés Szent István koronája előtt. A gyermekek által csodálatosan átélt előadás végén Szent Gellért és a királyok az erre a napra elkészült iskola jelvényének feltűzésével „Szent Gellértessé” fogadta immár ünneplésen is az elsősöket. Gyermekeink és mi szülők is igazi szép, megható pillanatokot éltünk át. A várost képviselő Dr. Dávid Imre polgármester, Dr. Csorba Csaba jegyző, valamint Kóris Györgyné, az oktatásügy képviselője is megtisztelte ünnepségünket és elismerésüket fejezték ki.

A szentmise, amelyen Szurovecz Vince esperes úr is részt vett, Szent Gellért emléktáblájának koszorúzásával ért véget.

Az első osztályosok fájának elültetése után az iskola apja-nagyja iskola kört futott Szent Gellért tiszteletére. Ezután a diákok játékos, humoros, sportvetélkedőn mozgatták meg izmaikat. Észre sem vettük a derűs percek, órák múlását, már is delet harangozott az iskola kisharangja. A jóízű ünnepi ebéd után az újonnan elkészült pályán aszfalt rajzverseny indult „Miről álmodna ma Szent István király” címmel. Csodálatosnál csodálatosabb rajzokban gyönyörködtek a szülők és a zsűri is, alig tudtak választani a színesebbnek színesebb koronák közül.

A nap eredményhirdetése mindenki számára kedvezően ért véget, minden gyerek meglepetésben részesült.

A nap, vagyis már az éjszaka, egy hatalmas tábortűzzel ért véget, melyet a gyerekek, szüleik és tanáraik vettek körül népdalokat énekelve. Köszönjük Hüse József káplán gitáros közreműködését.

A Szent Gellért napot a telihold aranykoszorúja búcsúztatta.

Köszönjük a Szent Gellért Iskola igazgatójának és tanárainak a lelkes és színvonalas szervezést.

Köszönet a kellemes órákért, mi szülők és gyermekeink jól éreztük magunkat.

A „Szent Gellértessé” szülők

Irodalmi oldal

Dr. ASZTALOS MIKLÓS ÉLETÚTJA

Miért beszélünk, írunk - hála Istennek egyre többen és többet - ide Sártrétre, közelebről Körösladányba a Rákosi diktatúra alatt 1951 júniusában kitelepített Dr. Asztalos Miklósról, aki 87 éves korában - harmincöt évi száműzetés után - halt meg ugyanott. Mikor Nagy Imre alatt a kitelepítést megszüntették, nem ment vissza feleségével budapesti otthonába, ott már idegenek laktak a szép és tisztességgel megkeresett berendezett villába.

A feltett kérdésre az a rövid válasz, hogy Asztalos Miklós a két világháború közötti tudományos élet aktív szereplője volt. Gazdag szellemi hagyatéka azonban a levéltárak mélyén porosodik. Sőt, hosszú ideig minden írása „zárt anyag” volt. A székely származású kutató, történész, író, és számos film szerzője a tiltott listán szerepelt. Ma már leírható, hogy Erdélyben Trianon óta az Asztalos-írásoknak, könyveknek, tanulmányoknak még az ímagját is eltüntette az akkori hatalom.

A fiatalok

Az 1899-ben Székelyudvarhelyen született. Asztalos Miklós helyben végezte el a középiskolát. Majd a kolozsvári egyetem hallgatója lett. Trianon után a polgári családnak mennie kellett. Ezért tanulmányait az akkor Pozsonyból Pécsre helyezett egyetemen folytatta. Bölcsészként doktorált. Székelységét, ami ott fogalom, erdélyi mivoltát, melyet ma elegánsan transzilvánizmusnak hívunk, itt is, kint is, haláláig hűen megvallotta. Tudományos történetkutatói munkáival korán jelentkezett. A repatriált értelmiségi csoportokban jelen volt.

Ösztöndíjasként külföldön

Pécsi könyvtárosként két külföldi pályázatot nyert. Bécsbe és Berlinbe. Még 1928-ban ment ki, tehát Hitler uralomjutása előtt, de mint nekem elmondta (sok baráti beszélgetésünk volt remetesége alatt; magnós interjúk, sőt televíziós felvételt is sikerült vele készíteni életéről. Utóbbi máig dobozban...), a német nacionalisták, a későbbi nemzeti szocialisták, fasiszták, közéleti mozgolódása már érezhető volt. Érdekességként jegyzem meg, hogy a második világháború utáni, koalíciós kormány kultuszminiszterével volt kint ösztöndíjas, baráti szobatárs. Aki az ő későbbi B-listázása során az ujját sem mozdította meg érte...

A közéleti mozgalmakban vállalt szerepe

A Bartha Miklós társaság fogta össze a főleg repatriált, hazai fiatalokat. Ennek később választott elnöke lett. Olyan tagokat sorolhatok fel példaként, mint Kodolányi János, Ortutay Gyula, Püski Sándor, Szabó Pál, de József Attila, Veres Péter és Illyés Gyula is. A társaság ideológiailag Ady Endre és Szabó Dezső nyomdokain járt. Akkor. Azonban 1931-től az egyesületet egyes hallgatók elvitték jobbra. Ekkor Asztalos az elnökségről lemondott.

Politikai forgószeklek sodrában

Közismert politikai barátai azt akarták, hogy bekerüljön a T. Házba. Ezért az 1935-ös országgyűlési választásokon Óriszentpéteren a kormánypárt színeiben indították. Nem volt sikere az ismeretlen terepen. Gyulai Tibor a későbbi miniszter, felesége rokona azonban beajánlotta a miniszterel-

nökségre. Akkor alakult -1938-ban - a kormányfői V. ügyosztály, mely sajtófigyeléssel is foglalkozott. Majd Szinyei Merse Jenő kultuszminiszter kabinetjébe került, mint közismerten híres (később „hírhedett”) Hóman Bálint munkatársa és tisztelője. Ismeretes, hogy Hóman Bálint kultuszminisztert a háború után háborús bűnösneként a Népbíróság életfogytiglani fegyházra ítélte. A korpulens tudós a váci fegyházban halt meg 1951-ben. Ugyét ma vizsgálják. Úgy vélem egyik B-listázási indoknak ezeket a barátságokat „mérlegelték” Asztalos 1945 utáni meghurcoltatásában. Végig a minisztérium főtisztviselője maradt. A kormánnyal ment egészen Ausztriáig. Onnan tért haza. Többek közt, hogy a neves Teleki Intézetet nem vitték nyugatra kényszerrel 1944 őszén, - ahol már a következő béketárgyalások anyagaival foglalkoztak mély titokban - Asztalos Miklósnak köszönhető. Ez az epizód is feltáratlan.

Tallózás tudományos és irodalmi alkotásai közt

Csak címszavakban: Kossuth Lajos és az erdélyi kérdés, Budapest 1928.

A Magyar Nemzet Története, Budapest, 1932. Társszerző: Pethő Tibor, a Magyar Nemzet alapítója.

II. Rákóczi Ferenc élete és kora, Budapest, 1934.

Erdély története, Budapest 1936.

Storia della Ungheria, Milánó, 1937.

Ez Magyarország, Budapest, 1940.

Szerkesztette a Bartha Miklós Társaság Évkönyvét, a Jancsó Benedek Emlékkönyvet, felelős szerkesztője a Könyvtári Szemlének. (1934-35.)

Alibi, regény (később film), Budapest 1940. - Farkaskaland, színmű három felvonásban, Budapest, 1941. - Alterego, történeti vígjáték, Budapest 1941.

A budapesti Nemzeti Színházban, a Nemzeti Kamara Színházban, Új Magyar Színházban, mind kasszasikerek voltak, vezető magyar színészekkel.

A Beszélő köntös, A néma kolostor, az Egy éjszaka Erdélyben, a Rákóczi nótája, az Ördöglovas című nagy filmek szövegírója. (A felsorolás nem teljes.) Megemlítem, hogy a napokban a magyar Duna Televízió sugározta Asztalos „Egy éjszaka Erdélyben” című filmjét Szelezky Zitával és Páger Antallal a főszerepben.

Egy gazdag, termékeny életút utolsó felvonása

Mint írtam, Dr. Asztalos Miklóst és feleségét 1952-ben a diktatúra kitelepítette Körösladányba. Nem adták fel. Felesége később zenét tanított, Asztalos színjátékokat rendezett. Nem melleleg emlékiratait írta, részben átmentett dokumentumait rendezte. Körösladány népe tisztelte, kedvelte őket. Nem érezte őket „osztályidegeneknek”... Baráti, humanista család fogadta be Asztalósokat. Élete végéig látogatóit, kapcsolatait, levelezését a néhai BM III./ III. Belső elhárítás „figyelemmel kísérte”. Nem sok sikerrel. Innen azonban életének sok része már egy másik történet.

Körösladány népe, 1990 óta annak vezetői, kegyelettel őrzik emlékét. A helyi művelődési házat 1991-ben ünnepélyesen róla nevezték el.

Születésének 100. évfordulóján, nemrég, emlékülést tartottak, melyen előadók voltak Bojti János polgármesteren kívül Pomogáts Béla, a régi barát, a Magyar Írószövetség elnöke, továbbá Erdélyből, Kolozsvárról Dr. Kántor Lajos irodalomtörténész, a kinti patinás „Korunk” folyóirat főszerkesztője.

Mint az írószövetség elnöke írja majd a Hítel c. folyóirat következő számában: „...történelmi és nemzetpolitikai tanulmányai sorában számos olyan akad, amely megérdemelné, hogy kötetbe gyűjtve kerüljön vissza a jelen szellemi vérkeringésébe. Asztalos Miklós emléke megkívánná, hogy ez a gyűjtemény valóban elkészüljön, és helyet foglaljon a könyvtárakban régebbi kötetei között.” (Pomogáts Béla kéziratából idézve.)

NEMRE GÁBOR

Könyvjelző

A Gyomaendrődi
Könyvtárba
érkezett...

FRANK McCOURT: ANGYAL A LÉPCSŐN

A nagy gazdasági világválság első esztendejében érkezik meg New Yorkba Írországból a katolikus Angela, hogy aztán egy vendégségben megismerkedve az Észak-írországi Malachyvel, rögtön terhes is maradjon. Angela családja kieroszakolja az esküvőt, bár az Északról származó férfinak semmi becsülete nincs szemükben, még protestáns rokonsággal is vádolják. Első gyermekük a könyv szerzője Frankie.

Ki Frankie!

Egy gyermek aki már négyévesen megtapasztalt születéseket, megismerkedett a halállal. Vigyáz az öccseire. Aki már tudja, hogy apja csak ritkán dolgozik., hogyan kell cukros vizet készítenie a cumis üvegbe tej helyett, s esténként különös álmvilágba merül, amikor apja az ír nemzet nagy hősről Cuchulainról, vagy a számtalanul sok csecsemőt a család lépcsőjére csempésző Angyalról mesél neki.

Amikor az apa első heti fizetését viszi haza, tiszta a házuk, meleg étel kerül az asztalra, a fűszeresnél rendezik adósságukat, frissen mosott ruhájuk szárad a napon és nagyon boldogok. Amikor már a harmadik heti fizetését veszi föl, azonnal itálra költi minden pénzét, éjszaka részegen sorakoztatja kis fiait és ír nemzeti dalokat, hősi énekeket énekeltet velük. A negyedik héten már nincs munkája. Aztán rövidülnek a boldog időszakok, már az első heti fizetését is képes elinni családja elől.

Frankie-nek négyéves korában már három öccse van s egy kishúga, akinek korai halála után költözik haza a család, az Óceán másik felére, Írországba. Elképesztő gondolat: olyan nyomorban élni Amerikában, az Ígéret földjén, amely elől menekülni kell. Az anyai nagymama segítségével a család Limericbe költözik. Limericet messze földön ájtatos városként emlegették, bár a helyiek szerint azért járt mindenki a templomba, mert az volt az egyetlen száraz hely a városban, ahol védve voltak az esőtől, a nedvességtől. Írországból megismerkednek ugyan az apai nagyszülőkkel, családtagokkal is, ám senki sem tud komolyabb, tartós segítséget nyújtani a hazatelepült családnak, de valójában nem is akarnak segíteni rajtuk.

Borzalmas helyeken laknak, lakmároznak rajtuk a bolhák, de azoknak legalább van mit enniük. Lakásukban fuldokolnak a mellettük lévő közös illemhely szagától, küszködnek a legyekkel, patkányokkal. Telnek az évek, de az apa, ha talál is munkát magának, minden harmadik pénteken el is veszíti, hiszen ekkor elissza a fizetést a család elől, s nem megy be dolgozni. Munkánélküli segélyből, és a Paulai Szent Vince Egyesület könyöradományából élnek. Újabb gyermekek születnek, majd egymás után halnak meg. Teán és „huszárrostélyoson” élnek, karácsonyra disznófejet kapnak az Egyesülettől, amely mellé a jószívű hentes pár darab virslit is csomagol.

Frankie, ahogyan növekedik, igyekszik segíteni családjá megélhetését. Esténként lehullott széndarabok után kutat, újsághordást vállal, felolvasást egy idős úrnál, majd a szenesember segédje lesz, később kézbesítőként dolgozik. Sok időt tölt kórházban, szörnyűséges szemfertőzés támadja meg, mely után látása már nem is lesz tökéletes. S nem egyszer lop is, hogy öccsei síró száját betömhessék (szó szerint!) valamivel. Időközben apjuk elhagyja őket, Angliába megy munkát vállalni, ahonnan mindenki más (sok ír férfi keresett és talált munkát a gyűlölt Angliában) küldözgeti a pénzes utalványokat családjának a megélhetésre (ilyen utalványok kézbesítésével foglalkozik Frankie), csak ő nem.

Egy ír fiú hivatalosan 14 éves korától vállalhat munkát, dolgozik is, nem kímélve magát. A cél: visszamenni Amerikába. Olyan dolgokat is elvállal, s tesz, amelyek miatt az a társadalom, mely hagyta, hogy gyerekek így éljenek, felelősségre is vonhatná.

A sok nyomorúság, szenvedés, a nélkülözés, betegség, megaláztatás, születés, és szerettei halála, talán nem is lett volna túlélhető Frankie számára, ha nincs a csodálatos mese az ír nemzeti hős Cuchulainról, valamint a „gyermekcsempész” Angyalról. A meséket eleinte apja meséli neki, később már Frankie álmodja őket magának, féltékenyen őrizte bennük hitét, s mint egyetlen kizárólagos tulajdonát.

Ezek a mesék és álmok segítették az írókat abban, hogy túlélje saját gyermekkorát. Mindezek ellenére, amit át- és megélt, derűs szeretettel, finom humorral, iróniával, megbocsátóan ír, könyve nem akar könnyeket fakasztani az olvasójában.

Maga az író így látja gyermekkorát: „Amikor visszapillantok a gyermekkoromra, nem is értem, hogyan élhettem túl. Természetesen nyomorúságos gyermekkorom volt - a boldog gyerekkor hajítófát sem ér. A szokványos nyomorúságnál perze rosszabb a nyomorúságos ír gyerekkor, de még ennél is sokkal rosszabb a nyomorúságos ír katolikus gyerekkor.

Mindenek előtt - valamennyien csuromvizesek voltunk.” Örülünk hát vele együtt sikeres megmenekülésének, annak hogy tizennyolc évesen visszajutott Amerikába, s elmondhatta nekünk is meséjét.

A könyv a Magvető Kiadó gondozásában, a Gyomai Kner Nyomda nyomtatásában jelent meg.

A könyvet a Rózsahegyi Könyvtár ajánlja az érdeklődő olvasó figyelmébe.

DINYÁNÉ BÁNFI IBOLYA

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Az olvasók tájékoztatására közöljük, hogy csak azokról az elhunytakról adhatunk híradást, akiknek hozzátartozói a közzétételhez hozzájárulnak.

Özv. CSERENYECZ JÁNOSNÉ PAPP MÁRIA, aki a Tamási Áron u. 39-ben lakott, 89 éves korában szeptember 20-án, rövid szenvedés után visszaadta Teremtőjének. Temetése szeptember 22-én volt. Gyászolják: három gyermeke és családjuk, két testvére és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

Özv. DUDA IMRÉNÉ VÁRADI MÁRIA, aki a Tamási Áron u. 19-ben lakott 77 éves korában hosszú betegség után szeptember 2-án elköltözött az élők sorából. Temetése szeptember 13-án volt. Gyászolják: gyermeke és családja, rokonai és jó barátai.

FARKAS ELEK, aki a Vásártéri ltp. 2/1. sz. alatt élt, 73 éves korában hosszas betegség után és mégis váratlanul augusztus 27-én az Örökkévalóságba költözött. Temetése szeptember 2-án volt. Gyászolják: fele-

sege, gyermekei és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

FEKÉCS ISTVÁN (BÉLA), aki a Mohácsi u.5. sz. alatt lakott, 68 éves korában szeptember 17-én váratlanul magához szolgáltatta az Úr. Temetése szeptember 22-én volt. Gyászolják: felesége, nevelt lánya, testvérei és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

FÜLÖP ISTVÁNNÉ PELYVA ILONA, aki a Sugár út 21-ben lakott, 79 éves korában szeptember 2-án váratlanul befejezte földi pályáját. Temetése szeptember 6-án volt. Gyászolják: férje, két gyermeke és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

HUNYA ELEKNÉ GIRJCS MARGIT, volt németkéri lakos 78 éves korában szeptember 19-én váratlanul elhunyt. Temetése október hó folyamán lesz. Gyászolják: testvére és családja, rokonai és ismerősei.

KURILLA JÁNOSNÉ DÉRI ETELKA, aki a Selyem út 94-ben lakott augusztus 24-én 78 éves korában hosszas betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése augusztus 27-én volt. Gyászolják: férje, gyermeke és családja, a rokonok és az ismerősök.

Özv. MEGYERI ENDRÉNÉ KISS PIROSKA, aki VI. ker. 502. sz. alatt élt, 86 éves korában hosszas betegség után, szeptember 3-án testét a földnek, lelkét az Égnek adta. Temetése szeptember 9-én volt. Gyászolják: gyermekei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

MEGYERJ ISTVÁN, aki a Bocskai u. 1/3. sz. alatt élt, 38 éves korában szeptember 5-én tragikus hirtelenséggel elhunyt. Temetése szeptember 12-én volt. Gyászolják: szülei, felesége, gyermekei, testvére a rokonság és az ismerősök.

NAGY LAJOS, aki a Fazekasi út 4. sz. alatt lakott, 80 éves korában, szeptember 18-án, váratlanul magához szolgáltatta az Úr. Temetése szeptember 24-én volt. Gyászolják: keresztgyermekei és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

PUTNOKI MIKLÓS, aki a Bocskai u. 1. sz. alatt élt 69 éves korában hosszas betegség után augusztus 25-én megtért Teremtőjéhez. Temetése augusztus hónapban volt. Gyászolják: felesége, gyermekei és családjuk, testvére és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

TÍMÁR ILLÉS MÁTYÁSNE VASZKÓ MARGIT, aki a Blaha L. út 18.sz. alatt élt, 79 éves korában hosszas betegség után megnyugodva Isten akaratában az Örökkévalóság honába költözött. Temetésére szeptember 17-én került sor. Gyászolják: férje, gyermekei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

Özv. TÍMÁR LAJOSNÉ HUNYA BERNADETT, aki a Mirhóhádi út 3-5. sz. alatt élt, 80 éves korában szeptember 6-án hosszas betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése szeptember 14-én volt. Gyászolják: gyermeke és családja, a rokonok és az ismerősök.

TÍMÁR VINCE, aki II. ker. 409. sz. alatt élt, 90 éves korában rövid szenvedés után, augusztus 26-án megnyugodva az Úr akaratában, elköltözött az élők sorából. Temetése augusztus 30-án volt. Gyászolják: testvérei és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

VARGA ISTVÁN, aki a Csokonai u.37-ben élt, 81 éves korában hosszas betegség után mégis váratlanul augusztus 29-én az Úr magához szolgáltatta az Ő országába. Temetése szeptember 3-án volt. Gyászolják: felesége, gyerekei és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

VARGA JÓZSEF, aki a Babits Mihály utca 22-ben lakott 67 éves korában szeptember 1-én, váratlanul elköltözött az élők sorából. Temetése szeptember 6-án volt. Gyászolják: felesége, gyermekei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

Özv. WOLF MÁRTONNÉ WAGNER ZSUZSANNA, aki a Gyóni Géza utca 1. sz. alatt élt, augusztus 14-én, rövid szenvedés után 96 éves korában magához szolgáltatta a Mindenhatót. Temetése augusztus 17-én volt. Gyászolják: gyermekei, menyé és veje unokái, dédunokái

ZDUSEK LAJOSNÉ BUCSI LIDIA, aki a Zrinyi utca 19-ben lakott 84 éves korában hosszas betegség után augusztus 27-én megtért Teremtőjéhez. Temetése szeptember 1-én volt. Gyászolják: gyermekei és családjuk, testvérei és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

**Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!**

CIPÓTALPBÉLÉST SZONDÁTÓL

Rózsahegyi u. 11.
Telefon: (66) 284-301

GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)
Telefon: 06 60 485-788
Tel., Fax: 06-66-285-863

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

A SZŐLŐ GYÖKÉRGOLYVÁS BETEGSÉGE

Az 1960-as évek elején Kecskeméttől nyugatra a Kiskunságon észlelték először e betegséget. Azon a vidéken súlyos károkat okozott, melynek eredményeként sokhektáryi szőlőültetvényt kellett kiirtani.

A betegséget a talajban lévő agrobaktérium idézi elő. A baktérium a sebeken keresztül jut be a növényi szövetekbe és a szöveteket felépítő sejtekben megtapad. Az így megfertőzött sejtek önálló életet kezdenek, és osztódó sejtekké alakulnak át. A sejtosztódás felgyorsul és kialakulnak a **tumorok**, mely e betegségre jellemző. Ebben a tumor szövetben a baktériumok elszaporodnak, és nedvkeringés útján szétterjednek a tőkében.

A tumorok egész nyáron életben maradnak, majd ősszel a vegetáció végén a lombhulláskor kezdenek elhalni. Ekkor már barnás színűek, majd tavasz felé színük sötétebb lesz, könnyen porlik.

E golyvás daganatot legtöbb esetben a gyökérnyakon, illetve a magasművelésű szőlő vesszején (kar) található meg.

A kórokozó a szőlő tápanyagszállító (edénynyaláb) szövetébe is bejut, majd a tápanyag szállítással a növény valamennyi részében szétterjed.

Az így fertőzött tőke legyengül, lassan fejlődik, tavasszal későn indul meg a rügyfakadás, a termés hozam csökken, majd a tőke elpusztul.

A fentieket tapasztalatból tudom, ugyanis nálam is pusztított e baktérium, mely egyébként mindenhol megtalálható. Lappangási ideje lehet több év is.

A gyökérgolyva szaporodása több tényezőtől függ.

- kevés víz és tápanyagellátás (szervestrágya hiány)
- erős téli és tavaszi fagyok (fagykár a tőkében)
- kései metszés
- zöldmetszéskor a beteg tőkéről a metszőollóval a baktériumok átterjednek az egészséges szőlőre.

Hogyan tudjuk kivédeni a golyvásodást?

- Tavasszal, korán a nedvkeringés megindulása előtt fejezzük be a metszést (III. 10-ig), ügyeljünk arra, hogy a talaj közelében ne keletkezzen seb a tőkén (tisztításkor, kapáláskor).

- Fagyzugos helyekre (mély fekvésű) ne telepítsünk szőlőt.

- A szaporító anyagot (gyökeres oltvány) csak megbízható helyről szerezzük be.

- A golyvás szőlőt vágjuk ki, a további fertőzés megakadályozása érdekében égessük el.

- Minden ősszel nézzük meg alaposan a szőlőtökéket, hogy idejében kiszűrjük a beteg növényeket.

- Biztosítsuk a talaj tápanyag pótlását, hogy a szőlőtőke vesszeje erős legyen, a betegségekkel szemben ellenálló (istállótárgya).

HUNYA ALAJOS

AUGUSZTUS 28-TÓL SZEPTEMBER 24-IG Gyoma belterületén 20,6 mm csapadék esett.

**NŐI CIPŐT
A GYÁRTÓTÓL!**

A KLASSZIKUS MODELLEKTŐL A MAI
DIVATIG SZÉLES VÁLASZTÉKBAN
KÍNÁLJUK TERMÉKEINKET.

**GELLAI LÁSZLÓ
CIPŐGYÁRTÓ**

GYOMAENDRŐD, FŐ ÚT 140/2 • TEL: 06-66-283-359

**AGRO
ÁRUHÁZ**

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

Megérkeztek az őszi árufeladások!

- Virághagymák, rózsatővek
 - Búza vetőmagok
 - Műtrágyák, virágföldek
 - kegyeleti mécsesek, gyertyák
 - Kerámia és műanyag savanyító edények
 - Üstök, üstházak, zománcos edények
 - **Borászati kellékek**
 - fóliák, zsákok
 - Esőköpenyek, gumicsizmák
 - **Vaporex C+M falszáritó adalékanyag**
- A felsoroltakon kívül még sokféle áruval várom vásárlóimat.

FARKAS MÁTÉ

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta. * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323 * Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva, Cs. Szabó István, Hunya Alajos, Iványi Mária, Marsiné Giricz Erzsébet, Márton Gábor, Stark László * Felelős kiadó: Vaszkó András * MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. *

Készült: Pelyva házi nyomda, Gyomaendrőd, Fő út 81/1

Interneten: <http://www.szikszi.hu/isk/gellert/> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu